

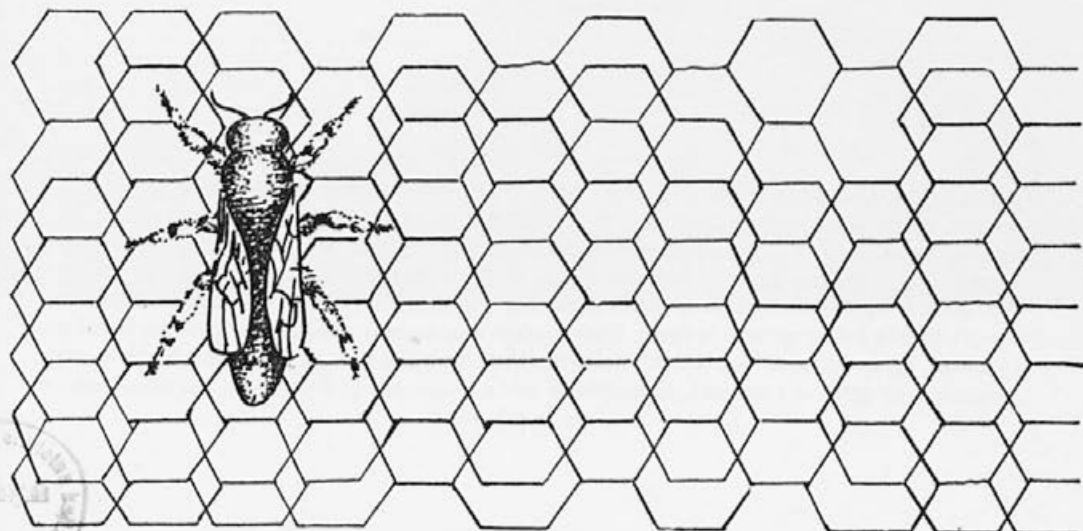
leto LXXI

št. 11

1969

slovenski čebelar

VSEBINA

Leopold Debevec: Opravila pri čebelah v novembru	278
Rudi Demšar, dipl. veter.: Nov način zazimovanja čebel na Primorskem	279
Janez Fuis: Nedopustne napake LR panja	281
Virmašan: O satju in satnicah	284
Martin Mencej: Kranjska čebela in carnica	286
V. Benedičič: Obisk južnotirolskih čebelarjev	288
France Guna: Grmovega Franceta ženitev (konec)	289

NOVICE IZ ČEBELARSKEGA SVETA

Zvezi čebelarskih društev (Ilija Alois). Indijska čebela (J. M.). Inventiranje sladkorja (J. M.) Sadni nasadi v območju Hamburga (J. M.). Borovničevi nasadi in čebele (J. M.). Nov način zdravljenja s čebeljim strupom (J. M.). Pelodne vrste in čebele (J. M.). Uspehi križanja (J. M.)	293
--	-----

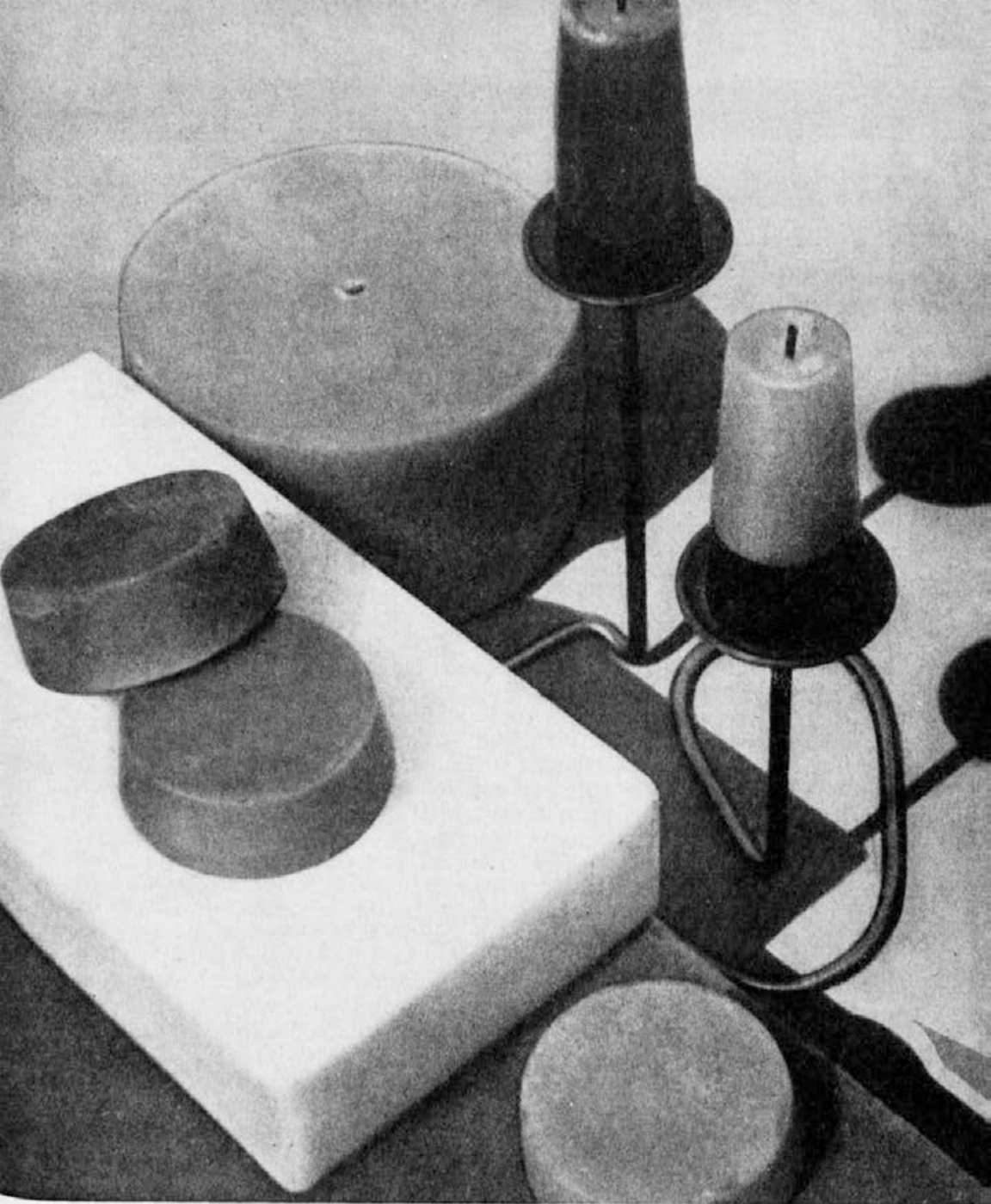
PISMO IZ KOTMARE VASI (K. Prušnik).

NAŠA ORGANIZACIJA

Pri čebelarjih v Poljčanah. 70-letnica najstarejšega društva na Štajerskem. Belokranjski čebelarji so praznovali. Srečanje z najstarejšim kranjskim čebelarjem	298
--	-----

OSMRTNICE

List izhaja vsakega 1. v mesecu. Člani, ki plačujejo letno članarino 20.00 din, ga prejmejo zastonj. Izdaja ga Zveza Čebelarskih društev za Slovenijo v Ljubljani, Cankarjeva cesta 3/II, tiska Tiskarna PTT v Ljubljani, ureja uredniški odbor: Valentin Benedičič, Ivan Majcen, Julij Mayer, Martin Mencej, Boris Modrijan in Jožko Šlander. Letna naročnina za nečlane 25.00 din, za inozemstvo 30.00 din. Posamezna številka na 32 straneh stane 3.00 din. Odpovedi med letom ne upoštevamo. Kdor plačuje članarino v obrokih, se s prvim obrokom zaveže, da jo bo do konca leta v celoti poravnal. To velja tudi za naročnino. Številka žiro računa pri SDK v Ljubljani, Miklošičeva cesta, 501-8-268/1. Telefonska številka uprave ZČDS in SČ 20-208.

OPRAVILA PRI ČEBELAH V NOVEMBRU

LEOPOLD DEBEVEC

Nekam mirno in tiho je postalo v čebeljniku in okoli njega. Prva občutnejša ohladitev je čebele prisilila, da so se tesneje strnile v svojih panjih in morda celo že stisnile v zimsko gručo, v tisto obliko, v kateri bodo prebile vso dolgo zimo; prava sreča tako za družine, če jim toplejši sončni dan (kako redki so postali) omogoči, da se pred nastopom prvega mraza še enkrat temeljito spreletijo, prezračijo svoje stanovanje in morebiti tudi že otrebijo.

Čebelar ta mesec v čebeljniku pravzaprav že nima pravega opravka ter je potemtakem tudi naslov tegale članka nekam zgrešen. Ker pa naš »Čebelar« malone že sedemdeset let s tako prakso leto za letom ponavlja (in »n a v a d a j e p a č ž e l e z n a s r a j c a «!), zato tradicije ne kaže kaziti ter naj tu omenim le tistih nekaj malenkosti, ki jih je čebelar morebiti v naglici prejšnji mesec spregledal. Tako ni dvoma, da letos z dokrmljenjem manjkajoče zimske zaloge ni bilo običajnih težav, niti prehude zamude; čebele pa so enkrat vendarle obilo založene z »debrim« sladkorjem. Zadovoljna žival sedaj šumi v panjih; posamezne čebele lahko celo vidimo v odprtini žrela, kar je povsem pravilno, ker družine oblikujejo svoje zimsko gnezdo (gručo) redno na praznem satju v bližini žrela, kjer se je tudi polegla zadnja generacija mladice. Tu je družina v neposrednem stiku s svežim zunanjim zrakom, kar že samo po sebi ni malega pomena za dobro prezimovanje, posebno še, če so zimske zaloge hrane vskladiščene pravilno, t. j. nad čebeljo gručo in za njo in ob straneh. Čebelar ni še nič zamudil, če družin že oktobra ni dobro zadelal, to lahko sedaj še vedno nadomesti, ker toplota sedaj ni ravno nujno potrebna, ko v panjih ni več zalege, pač pa jo bodo družine mnogo potrebovale februarja in marca, ko se bo ob obilici mlade zalege v panjih z neugnano silo budilo in ktilo novo življenje. Pač pa utegne koristiti prav sedaj, ko pred mrazom bežijo s polja miši in rovke ter bi si utegnile poiskati zatočišča v panjih, lepo na toplem. Pritrditev ustreznih zapornic (najbolje pločevinastih) ob žrelih, takšne nakane temeljito prepreči. Žrela naj bi ne bila višja od 7 mm, tudi vejice brinja, primerno razporejene ob žrelu, opravijo svoje. Različne zapore za žrela, ki jih uporabljajo mnogi, ne ustrezajo povsem, predvsem ker občutno ovirajo cirkulacijo zraka oziroma prezračevanje panjev, kar družine močno vznemirja. Čebele tudi pozimi potrebujejo mnogo zraka, več kot si čebelarji navadno mislimo. In prav izdatno zračenje skozi žrelo je poglavitni pogoj za dobro prezimovanje čebeljih družin. Neugodne posledice se pokažejo spomladi pri prvem pregledu. Vlažni panji, luže na dnu, plesnivo satje in kupi gnoja (mokre zmesi drobirja in mrtvih čebel)! Gorje slabotni družini, ki se je naposled komaj živa le izkopala iz vseh teh nevšečnosti. Ostala bo slabič in do prihodnje jeseni naj čebelar ne pričakuje od nje nobenih koristi, ne rojev, niti medu! Da ne pozabimo, prehod za čebele skozi zapornice mora biti povsem in vedno neoviran, sicer bo joj! Poleg vsega prej omenjenega bo družino zdecimirala še griža! S koščkom zakrivljene žice odstranimo pri vsakem obisku čebelnjaka (vsaj vsak drugi dan!) sleherno mrtvico, ki je obvisela ob žrelu ali zapornici!

Nikakor pa ne smemo pozabiti na dno vsakega panja vložiti ustrezno prirezano lepenko, ki ne varuje le dna panja pred vlago in gnitjem, temveč tudi močno olajša čebelarju delo pri pregledu družine. Na teh lepenkah se vso dolgo zimo zbira vse, kar pada iz čebeljega gnezda (v prvi vrsti mrtvice, ostanki voščениh pokrovcev, drobir). Zaradi pregleda lepenko lahko tudi kadarkoli potegnemo iz panja (od spredaj, seveda če so panji ustrezno izdelani!), ne da bi družine vzne-

mirjali. Stanje v družini nam pokaže že bežen pregled vsebine na lepenki: zunanji videz mrtvic in sledovi griže nas naglo poučijo o zdravju družin. Enakomerni sloji drobirja pokažejo pomikanje čebelje gručice za hrano (porabo in zalogo!). Z odstranitvijo vseh teh reči z lepenke, preden jo vrnemo v panj, smo prihranili družini ogromno nevarnega dela, ki bi ga sicer ob tveganju zdravja in življenja v neugodnih razmerah morale opraviti pač čebele same.

Ko je tako pri čebelah vse postorjeno, pa čaka doma čebelarja le še neko delo: pregled celotne zaloge izdelanega satja, pobranega iz medišča in namenjenega za porabo v prihodnjem letu — v mediščih seveda. Vse satje, ki ni brezhibno izdelano ali ima prevelike ploskve trotovine ali je že povsem črne barve (prestaro), naj roma brezpogojno v koš oziroma pravilno v lonec za kuho voščin. Če te čimprej prekuhamo in iztisnemo vosek, tega pa tudi kmalu zamenjamo za satnice, potem zanje spomladi nikoli ne bomo v zadregi, še posebno, če jih bomo potrebno število tudi že kar kmalu pritrdili v prazne satnike. Čebelar mora pač redno in vztrajno skrbeti za obnovo in pomladitev svojega satja! Pri takem pregledu mu utegne priti v roke sat z večjo zalogo pokrite in nepokvarjene obnožine v celicah, nekaj posebnega za vsakega pravega čebelarskega navdušenca. Njegova prva naloga bo, previdno spraviti ta cvetni prah iz celic, vse to zmešati z nekoliko ogretim medom in izredno krepčilo, pravo čudovito zdravilo za učinkovit in nageł razvoj čebeljih družin spomladi je pripravljeno. O pravem času in pravim družinam dodano zdravilo bo delalo prave čudeže!

Še nekaj na uho: zadnji letošnji izlet čebel pred nastopom mraza si pa le zapišimo, da bomo po končani zimi zaradi primerjave natančno vedeli, kako dolgo so bile družine obsojene na zimski »hišni zapor«.

NOV NAČIN ZAZIMOVANJA ČEBEL NA PRIMORSKEM DIPL. VET. RUDI DEMŠAR (Radijsko predavanje)

Izkušnje zadnjih let v zazimovanju čebel na Primorskem so nam pokazale, da z enostavnejšim načinom dosežemo bistveno boljše rezultate prezimovanja čebel. Še več pa je vredno to, da z novim načinom skoraj dobesedno vzamemo v svoje roke začetek pomladanskega zaleganja in razvoja. To pa je odločilnega pomena za glavno pomladansko pašo na akaciji, ki je pogosto tudi glavna paša vsega čebelarskega leta. Postopek je izdelan do dneva natančno, a je prirejen za goriške podnebne razmere, vendar ga je lahko prilagoditi kateremukoli slovenskemu podnebj.

Čebelarjeva zima se začne neizprosno 1. septembra. Tega dne morajo biti čebele ali na izdatnejši, vsaj 3 tedne dolgi paši, ali pa jih začnemo hraniti s sladkorno raztopino v razmerju 1 : 1, vsak večer po pol litra na družino, vse do konca septembra. Ker je v pol litra sladkorne raztopine 1 : 1 približno 30 dkg sladkorja, nam vsakodnevno hranjenje da po 30 dneh, to je zadnjega septembra, okrog 9 kg potrošenega sladkorja, kar za primorske klimatične razmere povsem zadostuje. Z dolgim načinom hranjenja pa smo dosegli štiri bistvene stvari:

1. Družino smo vzpodbudili k zadnjemu, močnemu zaleganju v tem letu, kar bo spomladi predstavljalo glavnino prezimljenih čebel.

2. Zalega v vsem času krmljenja sploh ni soudeležena pri predelavi in vskladiščenju sladkorja, ker se v tem času šele razvija in polega.

3. Zaradi vsakodnevnih majhnih količin raztopine čebele lažje razgrajujejo sladkorje, ker so obroki majhni in imajo ves mesec časa za razgrajevanje, koncentriranje, prenašanje, skladiščenje in pokrivanje tega sladkornega sirupa.

4. Prisotnost zalege konec septembra odločilno vpliva na razporeditev zimske zaloge po satih in omogoča pravilno namestitve zimske gruče. Zaradi zalege v sredini panja čebele nanašajo sirup okrog gnezda — medišče mora biti pred hranjenjem brez satovja — in ko se zalega po končanem krmljenju poleže, ostane v jedru gnezda prazen prostor, na katerem se potem oblikuje zimska kroglja, ki sega s svojimi robovi do zimske zaloge n še čez. Takšna razporeditev je pravilna, preizkušena skozi tisočletja evolucije in zato tudi edino zaželena.

Po končanem hranjenju vrnemo v medišča prej odvzete sate in pustimo matične rešetke odprte, torej nepokrite, vse do 15. marca naslednjega leta. Prav tako na široko odpremo tudi izletna žrela, brž ko zahladi in je ropanje izključeno.

S prvim oktobrom je končano jesensko hranjenje in za čebele se začne zima. S prenehanjem hranjenja preneha zaleganje in čebele se počasi spravijo v zimsko gručo na najbolj toplem mestu v panju, to je na izpraznjene celice zalege, ki se je zadnja polegla. Ker je zrak dober izolator toplote, jim je tu najprijetneje. Prenekateri čebelar se bo le težko odločil za ukrep, ki sedaj sledi, ker je popolnoma protisloven z dosedanjimi teorijami in prakso. Pristopiti je namreč treba h tako imenovani hladnemu prezimljenju, ki ima vrsto prednosti pred dosedanjimi klasičnim, toplim prezimljanjem. Čebelarjevo delo je tu zmanjšano na minimum, uspešnemu prezimljenju pa na široko odpremo vrata v dobrednem smislu besede s tem, da odpremo matične rešetke v mediščih in vanje po želji lahko tudi vrnemo prej odvzeto mediščno satovje. Matične rešetke ostanejo odprte preko vse zime, do 15. marca naslednjega leta. Tudi izletna žrela ostanejo na široko odprta od prvih hladnih dni do sredine meseca marca.

Ti dve potezi sta bistveni za uspešno prezimljanje čebel, še bolj pa za pomladanski razvoj in pripravo družin na akacijevo pašo. Temu postopku v prid govore poleg večletnih zelo pozitivnih izkušenj tudi naslednji teoretični dokazi.

Pri presnovi enega kg medu odda zimska gruča čebel v svojo neposredno okolico okrog 1 liter vode. Od te tekočine odpade 2 dcl na vodo, ki veže molekule sladkorjev v sirupu ali medu, 8 dcl pa na vodo, ki nastane z vezanjem kisika na vodik pri dihanju oz. metabolizmu. Ker porabijo čebele od oktobra do sredine marca 5 do 7 kg medu, se v tem času napravi v panju 5 do 7 litrov vode, ki se v obliki hlapov dviga iz zimske gruče. V enem mesecu izločijo torej čebele približno 1 liter vode, ki mora nekako zapustiti panj. Pri toplem načinu zazimljenja se ta vlaga zbira na kovinskih delih v panju in na stenah, od koder po kapljah polzi na dno in se nabira v luže. Zgodilo se je celo, da je pri žrelih izcurljala na prosto. Pri hladnem zazimljenju pa je površina sten več kot še enkrat večja in skozi mikroskopsko majhne pore in špranje v lesu voda zapušča panj zato še enkrat hitreje. Še pomembnejša pa so na široko odprta žrela, skozi katera je pretok zraka nekajkrat večji kot pri toplem prezimljenju. V vmesni prostor med zamreženima okenčema in vrati panja ne dajemo ničesar. Zato odpadejo razni vložki iz kartona, filca, starih odej, papirja in podobnega, kakor tudi klasične slamarice. Ker je vlaga izreden škodljivca zdravja, omogočimo s hladnim prezimljanjem čebelam zdravo in suho čakanje pomladi, čeprav pri tem porabijo malo več medu.

Prava prednost hladnega prezimljenja pa se pokaže pravzaprav spomladi. Ne vem, če se dovolj zavedamo škodljivosti zgodnjega zaleganja, ki ga doslej praviloma nismo mogli zavirati, kaj šele preprečiti. In prav tu odigra hladno prezimljanje svojo drugo odločilno vlogo.

Matica začne z zaleganjem najpogosteje že v februarju, a tudi v januarju ni nobena redkost. Ker narava v tem letnem času ne nudi čebelam še prav ničesar, so le-te prisiljene trošiti lastne beljakovine, ki so neobhodno potrebne za razvoj žerk. S pojavom zalege v panju pa čebele začnejo zapuščati panje ob sončnih dneh in iščejo cvetni prah in vodo za zalego. Prenekatera čebela zaradi nizke temperature otrpne in se nikoli več ne vrne v panj. Toda to izgubljanje čebel ni pomembno, ker prizadene le nekatere posameznice. Veliko hujša in dolgo časa prikrita škoda nastaja v samem panju, kjer se odvijajo procesi, ki množično zajamejo čebele in jih vključujejo v vzrejo mlade zalege, za katero je potrebno mnogo beljakovin. Pri tem mislim na matičji mleček, ki ga čebele trošijo za hranjenje matice, da zalega jajčeca in na matičji mleček, ki ga čebele trošijo za razvoj žerkic v prvih dneh razvoja. Naraven izvor beljakovin je v cvetnem prahu, le-tega pa v tem letnem času ni, zato čebele trošijo svoje lastne beljakovinske zaloge, ki se manjšajo, z njimi pa se manjša tudi odpornost proti boleznim in kar je najhuje — bistveno se jim skrajša življenjska doba. To pa je prej omenjena prikrita škoda, ki jo utrpel čebele in čebelarji pri toplem prezimljanju, ko jim razvoj družin v aprilu kljub lepemu vremenu ne napreduje, kot bi moral. Zato pri hladnem zazimljanju koncem januarja ali začetkom februarja, kar je odvisno od dnevne temperature, dodatno odpremo še ventilacijo v mediščih na sprednji strani, da omogočimo ne le hitro odvajanje vlage, ampak tudi toplote in čebelam tako umetno podaljšamo zimo. S tem zaleganje vsaj zavremo, če že ne preprečimo. Tako ostanejo panji odprti do 15. marca, ko čebele toplo odenemo, tako kot smo sicer navajeni pri toplem zazimljanju vsako jesen. Hkrati začnemo s pomladanskim pitanjem na zalego, ker bodo sedaj odložena jajčeca čez 42 dni postala pašne čebele, ravno v času, ko bo vzcvetela prva akacija.

NEDOPUSTNE NAPAKE LR PANJA

JANEZ FUIS

Zadnje čase dobivamo vse več prispevkov, v katerih avtorji obravnavajo vprašanje ustreznih in neustreznih panjev, predvsem nakladnih in AŽ panjev. Zaradi omejenega obsega našega glasila ne moremo objaviti vseh prispevkov naenkrat. Zato naj prizadeti oprostijo, če niso njihovi članki objavljeni že v tej številki.

Uredništvo

Strah me je, da ne bi bil videti posiljen, če bi prepogostoma pisal v SC, toda gonja z LR panjem grozi, da bo napravila strašno veliko škodo našim čebelarjem; pa ni pomoči; le moram zopet pisati. Drugače bodo ljudje vrgli proč mnogo denarja, če se bodo pod vplivom tolikšnega pisanja zagnali in kupovali te panje, ki bodo prinesli razočaranje in potem nabave spet drugačnih panjev.

LR panj ima dve nedopustni napaki:

1. Klimatične razmere v tem panju so vzrok, da so čebele v njem neodporne proti gnilobi in proti noseimi in

2. povzročča silno mnogo rojenja.

Iz opisa o čebelarjenju v LR panju, ki je v SČ št. 7/69, vidimo, da mora čebelar stalno menjavati med seboj oba dela plodišča, da bi s tem matico prisilil v to, da bi zalegla v obeh delih. Ko je zgornji del plodišča zaležen, ga mora postaviti na pod panja, spodnji del plodišča pa postaviti nanj. Ko je zaležen ta del, ki je sedaj zgoraj, ga mora čebelar spet postaviti na pod, spodnji del pa položiti nanj. Verjetno mora to ponavljati večji del časa od spomladi do zazimljenja.

Nič ne rečem, da se v LR panju mora tako čebelariti. Toda pri razlagi v SČ manjka pojasnilo, zakaj matica noče zalegati v spodnjem delu plodišča. To pojasnilo zato ni podano, ker vzroka za takšno obnašanje matic še nihče ni odkril.

Toda ni ravno čisto res, da tega vzroka še nihče ni odkril. Pred leti so ga pri nekem poskusu matice same odkrile. Tole je povedalo njihovo obnašanje:

Zalegi je za njeno življenjsko pot potrebna natančno določena toplota. Ni prav, če je zalega v prevročem prostoru in ni prav, če je v premrzlem. Toplota sme le malo nihati nad najugodnejšo in pod njo. Če pade bolj, kot je za zalego znosno, ali postane preveč vroče, takrat žerke poginejo. Tudi matici sami ni všeč, da bi po 12 ur ali celo več dni prebivala in zalegala v tistem prostoru, kjer jo zebe ali pa je neznosno vroče. Najvišja in najnižja dovoljena toplota za zalego meni ni znana, mogoče me bo v tem dopolnil tov. urednik. Za žive čebele je zdavnaj nekdo navajal najvišjo dovoljeno stopnjo toplote. Zanesljivo si je nisem zapomnil, zdi pa se mi, da je nekje okoli 45 stopinj C, torej izredno visoka.

Mogoče je v matici kakšen nagon, da zaradi zalege v mrzlem delu plodišča noče zalegati. Mogoče pa tega noče zaradi lastnega udobja, ki jo sili v višje dele, kamor se dviga topli zrak, da potem tam zalega. Kadar pa nastanejo zelo vroči dnevi in trajajo dolgo časa, takrat se matica spusti v nižje dele panja, kjer je zrak hladnejši, in tam zalega. Takrat tudi čebele bežijo iz prevročega panja in se obesijo v gozd pod brado ali pa se razporedijo v širokem in ploščatem vencu nad žrelom.

Tam, kjer se stikata spodnji in zgornji del plodišča LR panja, tam je vedno večja ali manjša reža, skozi katero topli zrak iz spodnjega dela plodišča uhaja na prosto. Kolikor zraka tu odhaja iz panja, toliko ga pri žrelu prihaja nazaj v panj. Ta je seveda bolj mrzel, razen tega se pri vstopu v panj na notranji strani žrela po zakonih fizike znatno ohladi.

Večji del toplega zraka pa se dviga v zgornji del plodišča. Zaradi tega, ker se spodnji del ohlaja, zgornji pa prejema še del toplega zraka iz spodnjega dela plodišča, je v zgornjem delu znatno bolj toplo kot v spodnjem. Uspeh vseh teh klimatičnih dogajanj je, da gre matica zalegat v zgornji del plodišča.

Slika bo popolna, če dodamo še nekaj. Tudi v zgornjem delu plodišča glede toplote ni vse v redu. Nad zgornjim plodiščem je pokrov, ki pa tudi ne tesni, ampak je ravno takšna reža med njim in med zgornjim delom plodišča, kakor je med obema deloma plodišča. Zato tudi iz zgornjega dela uhaja topli zrak na prosto. To dogajanje pospeši dotok toplega zraka iz spodnjega dela in dotok mrzlega zraka v spodnji del skozi žrelo. Pospešeni dotok skozi žrelo pa zopet

povzročijo, da se prihajajoči zrak neokliko bolj hladi pri vstopu v panj. Uspeh vsega tega dogajanja je, da se spodnji del plodišča pospešeno hladi. Če so nad obema deloma plodišča še nastavki za medišča, potem vsak nastavek za seboj to dogajanje pospeši.

Pravimo, da v takšnem panju »vleče«.

Če je panj razsušen, pa so deske že kolikor toliko zvite, takrat so reže večje. Ko potem pridejo še hladni dnevi ali hladne noči, postanejo klimatične razmere v panju tako neugodne, da žerke poginejo, čebelar pa obolijo črevesa.

Ko so pred leti razprodajali velike množine LR panjev zavoženega »Agromela«, je šel glas po deželi, da so družine v njih okužene z gnilobo in nosečo. Jaz sem seveda bil najbolj prepričan, da je to res. Ljubi čebelar! Če se odločiš za LR panj, potem ali izumi nekaj, da v njem ne bo vleklo, ali pa se pripravi na bolezn.

Takšno je tedaj pojasnilo, zakaj Riharjeve matice nočejo zalegati v spodnjem delu plodišča LR panja. Vsako drugačno pojasnilo je le neznanstveno uganje.

Ko smo obravnavali prvo napako LR panja, smo se tako poglobili v misli, kako zamašiti njegove reže, da smo kar pozabili na to, da ima ta panj še eno nedopustno napako: sili čebele na rojenje. Jaz tu ne bom razlagal, zakaj so družine v tem panju tako rojive, ker bom o tem pojavu kdaj pozneje temeljito poročal, če tega ne bo že kdo drug prej napravil. Za namene tega članka nam zadostuje pisanje v članku v SC 7/69, ki nam razlaga, da je treba v LR panju nenehno preprečevati rojenje. Ta trditev nam tukaj zadostuje kot dokaz, da je LR panj rojiv. Po pravici povem, da jaz nikdar ne bi zmožl toliko spretnosti, kot jih omenjeni spis veleva za preprečevanje rojenja. Tudi mi bog pomagaj, če bi moral imeti s čebelami toliko dela, kot ga zahteva LR panj, da ne bi rojile. Zaradi mojih 5—6 panjev bi moral imeti dežurno službo pri čebelah cele tri mesece v letu. Pa bi mi seveda kljub temu kakšen rojil, tako kot vsakemu drugemu. Ker se včasih obremenim s kakšnim drugim delom, ki mu dajem prednost pred čebelami in ker mi večkrat ne da miru, da ne bi preizkusil kakšen svoj »izum«, že tako ne pridelam preveč meda. Če bi mi pa še rojile povrhu, potem bi moral med čebelarji imeti zelo zaupnega prijatelja, da bi mi med prodajal in me ne bi izdal. Saj vsi čebelarji že zdavnaj vemo, da ni meda, če so roji. Vsi si srčno želimo, da ne bi bilo rojenja. Vsak med nami pozna sicer »zanesljiv način«, kako prepreči rojenje, ga vedno preprečuje, pa roj le kaj rad pride, to celo iz AŽ panja, ki je v tem še vedno mnogo boljši kot LR.

Vsi tisti, ki nam o rojenju kaj razlagajo, pa ne vedo, kaj ga povzroča, se sklicujejo na nekakšno rojilno razpoloženje čebel. Mnenje, da rojilno razpoloženje nastaja zaradi rojilne dobe, je čista zabloda. Ista družina, ki bi v kranjiču rojila, v AŽ panju ne bi. Ista družina, ki bi v AŽ panju rojila, v Kirarjevem ne bi. In družina, ki bi v Kirarjevem panju rojila, v kakšnem drugem ne bi.

Čebele ne rojijo zaradi rojilne dobe, rojilno razpoloženje ne nastane kot posledica nekega ohranjenega pranagona. Na rojenje prisili družino v edno panj.

Po tej lastnosti je LR panj prvi za kranjičem!

Tu obravnavani napaki LR panja sta znani vsem tistim, ki v SC priporočajo ta panj. Vsak čebelar ve, da sta ti dve napaki pri panju nedopustni. Celó samo ena teh dveh napak je dovolj, da se ga radi odrečemo. Če kljub temu mnogi uporabljajo LR panj, recimo pol Amerike in recimo še pol ostalega sveta, ostane resnica, da ima ta panj ti dve napaki. Dve nedopustni napaki.

Že stari čebelarji, ki so čebelarili še v kranjičih, so si prizadevali, da bi prisilili čebele, da bi delale satje po njihovi volji. Ker v panjih ni bilo okvirjev, je bilo to težko izvedljivo. Pomagali so si tako, da so v prazne panje nalepili majhne koščke mladega satja, katerega so dobili, ko so jeseni podirali odvečne panje. Zato so radi uporabljali takoimenovane »kozice«. Te so bile podobne tesarskim stolom, samo da so bile obrnjene z nogami navzgor. V te so vstavili koščke satja, katero so čebele pritrdirale na strop panja. To je bila čebelam podlaga za nadaljnje delo. To satje so vstavili večinoma tako, da je izdelano sestavljalo toplo stavbo. To je bilo tudi boljše pri jesenskem podiranju panjev, ker, če je bilo satje izdelano po dolgem, je bilo to delo težko, še posebno če so bili sati popolnoma zaliti, ker se je tako satje rado lomilo.

To delo je bilo pri takratnih panjih in načinu čebelarjenja edina, čeprav le majhna pomoč. Toda čebelarji niso mirovali. Kmalu so se pojavili panji s satniki, ki so čebelarju olajšali delo. Vendar prazen satnik brez satja še ne pomaga dosti; čebele bodo le delale po svoje. V satnike sodi tudi satje, ali izdelano ali vsaj njega osnova, da jo čebele izdelajo naprej.

Tu se pojavi prva satnica. Preprost nemški mizar Johann Mehring, rojen 1816. in umrl 1878. leta, je napravil prvo leseno stiskalnico za umetno satje. To ime, ki je bilo dolgo tudi pri nas v rabi, je prost prevod iz nemške besede »kunstwaben«. Šele pozneje so določili pravilno slovensko ime satnice.

Omenjeni nemški čebelar je napravil prvo stiskalnico leta 1857. iz hrastovega lesa. Na čebelarški razstavi, kjer je pokazal svoj izum, je vzbudila veliko zanimanje vseh čebelarjev. Kmalu so se pojavile kovinske iz kositra in tudi iz betona so jih izdelovali. Čebelarji so jih pridno uporabljali, čeprav je bilo delo z njimi težko. Najbolj je manjkalo primerne mazila za model. Mnogi čebelarji, ki so jo preizkusili, so jo zopet opustili, ker je bilo večkrat delo celotnega dne kup pokvarjenega voska brez ene res lepo izdelane satnice. Tudi naša čebelarska družina jo je kupila že pred prvo svetovno vojno. Poskušali so delati z njo, a ni šlo in med vojno se je nekje izgubila.

Pravi razmah je dobilo to delo, ko so iznašli valje za izdelavo. Tu je bilo delo lažje, satnice so bile pravilno izdelane. Le s takimi je čebelar lahko usmerjal delo čebel. Tudi pri nas v Sloveniji so izdelovali satnice na Gorenjskem in po prvi vojni tudi na Vrhniki. Za satnice mora biti čist vosek, ker le take rade izdelajo čebele. Žal se je tudi tu veliko grešilo. Vosku so primešali parafin, ki je produkt nafte in takih satnic se čebele nerade primejo, ker jim smrde. Ker ima parafin nižjo talilnost, se take satnice nategnejo in čebele na njem naredo celice, ki niso ne čebeljne ne trotovske. To smo okusili čebelarji, ko je pred leti imel Medex take satnice. Nabavil je vosek iz južnih krajev naše države. Brezvestni prodajalec je primešal vosku precej parafina; satnice so šle v promet, a čebele jih sploh niso hotele izdelati. To je opozorilo čebelarje, da nekaj ni v redu. Opozorili so Medex; ta je dal vosek preiskati in ugotovili so v njem parafin. Vosek so izločili iz predelave in ga dali za industrijo, čebelarjem pa zamenjali satnice za čiste. Škodo je imel Medex, še večjo pa čebelarji.

Tudi sam sem v začetku svojega čebelarjenja imel slabe izkušnje s takimi satnicami. Zamenjal sem vosek na Vrhniki; dal sem čist vosek in zanj dobil satnice, v katerih je bilo skoro polovico parafina. Napravil sem 6 AŽ panjev, pripravil vse, da jih obljudim z roji. Bilo je vse pripravljeno, tudi roji so bili že v

začetku maja. Imel nisem še nič izdelanega satja, zato sem jih dal na same satnice. Ko sem jih zvečer stresel na sipalnik, se niso in niso hotele spraviti v panj. Pomagala nista ne dim, ne voda. Toliko sem jih spravil zvečer v panj, da sem zaprl vratca; mislil sem, da se bo ponoči sam spravil vanj. Ko sem ga zjutraj odprl, je ves roj sedel na vratih namesto na satnicah. Ker si kot mlad neizkušen čebelarji vajenec nisem znal pomagati, sem se zatekel po nasvet in pomoč k pokojnemu M. Vidmarju. On je kot izkušen čebelar takoj zasumil, da s satnicami ni vse v redu, zato se jih čebele ne primejo. Dal mi je za vsak panj en izdelan sat. Tega sem dal v sredo panja in končno le spravil čebele vanj. Tisto leto je bila dobra pomladanska paša in so jih vseno izdelale. Ker je bilo nad temi satnicami vedno več pritožb, so jih dali preiskati in ugotovili so, iz česa so jih izdelovali.

Danes ima Medex moderen stroj za satnice. Te so vlite in res lepo izdelane. Le žal, da so zelo krhke. Pred vdélavo v satnike morajo biti nekaj časa na toplem, sicer se zelo rade lomijo. Meni so bile valjane bolj vseč, ker so bile bolj voljne in je bilo delo z njimi lažje.

Sedaj pa pogledjmo še malo, zakaj in kdaj rabimo satnice. Danes ni čebelarja, ki bi lahko čebelaril brez njih. Največ jih rabimo pri rojih. Ti jih najhitreje in najlepše izdelajo. Če damo roj na same satnice, mora biti ta že popolnoma ohlajen. Panj pustimo čez noč odprt in ga šele drugi dan zapremo. Če je dobra paša, bo kmalu vseh devet ali deset lepo izdelanih, pri slabi paši jim mora pač čebelar pomagati. Nekaterim se zdi škoda celih satnic; dajo le nekaj cm široke nastavke. Tudi te izdelajo, vendar smemo to dati le rojem z mladimi maticami, ker le ti delajo čebelno satje. Prvi roji, ki imajo stare matice, bodo izdelali večinoma le trotovsko satje. Tega je v panju kmalu dosti, zato dragi čebelar, ne šteti v svojo škodo in daj rajši cele satnice namesto nastavkov.

Dosti satnic porabimo tudi pri prestavljanju. Takrat damo navadno vsaj štiri sate v plodišče. S tem damo čebelam priliko za delo, obnavljamo vsako leto nekaj satja in tudi deloma zaviramo rojenje. V medišče ne dajemo satnic; le ob izredno dobri paši, posebno ob gozdni, jih damo tudi v medišče, kjer jih hitro in lepo izdelajo.

Danes, ko je tehnika že toliko napredovala, je tudi izdelava satnic napredovala. Izdelujejo jih iz tanke pločevine — čebelar Kirar jo uporablja za sate v medišču — in nato prevlečejo z voskom. Take satnice so veliko bolj odporne posebno med prevozom. V nekaterih državah jim vdélajo namesto pločevine le žico in tudi take satnice so bolj trdne kot navadne. Pri nas še nismo tako daleč in bomo zadovoljni z navadnimi, samo da so iz čebeljega voska in lepo izdelane.

Opozoril bi rad čebelarje še na napako, ki jo še marsikdo napravi pri prestavljanju. V plodišču morajo biti satnice le ob strani gnezda, ki mora biti celota v sredi panja. Napačno je tudi dajati satnice v medišče med zalego. Zalega mora biti skupaj, natančno nad zalego v plodišču, ker le tako se ohrani potrebna toplota. Koliko satnic lahko dodamo vsakemu panju, bo pač vedel vsak čebelar sam. Največ je odvisno od moči panja in paše. Ob vsaki dodaji moramo čez nekaj dni pogledati, kako delajo. Večkrat se katera odtrga ali jo ob žici razgrizejo; tako pokvarjene najraje izdelajo in matica jih takoj zaleže. Kako prijetno je take »klobase« vleči iz panjev ve, kdor sam izkusi. Zato bodite previdni, da ne bo potem nepotrebne jeze.

ODKUP VOŠČIN

Medex bo sprejemal voščine v zameno za satnice od 1. novembra do konca meseca maja.

KRANJSKA ČEBELA IN CARNICA

MARTIN MENCEJ

Pod naslovom »Carnica — čebela jugovzhodne Evrope« razpravlja obširno v svojih dveh letošnjih številkah (julij, avgust) osrednje glasilo sovjetskih čebelarjev »Pčelovodstvo«. Povod za to razpravo so bila mnogoštevilna pisma, v katerih prosijo tamkajšnji čebelarji, naj bi znanstveniki kaj več povedali o čebeljih pasmah, ki jih zadnje čase raziskujejo v Sovjetski zvezi. V teh pisnih prevladuje zanimanje za carnico. Do sedaj niso namreč v svojih raziskovalnih objavljenih delih imenovali carnico, ampak le kranjsko čebelo. Zato je toliko bolj zanimivo, kaj menijo danes o tej čebeli.

Redakcija imenovanega glasila je zaprosila znanstvenega sodelavca katedre Timirjazeve akademije za kmetijstvo V. A. Gubina, naj pove o carnici kaj več. Mi bomo samo na kratko povzeli njegova izvajanja, ne da bi pri tem povedali tudi svojega mnenja.

Na koncu 19. in v začetku 20. stoletja so začela čebelarstva glasila v Rusiji objavljati oglase, v katerih je Miha Ambrožič iz Mojstrane na Gorenjskem ponujal prodajo matic in čebeljih družin. Ker so pa bile matice in družine drage (matice po 3,5 rublja, 1 kg čebel pa 7—8 rubljev), verjetno ni bilo večjih naročil, pravi V. G. Gubina takoj v uvodu svoje razprave. Ko pa je v drugi polovici prejšnjega stoletja začel prevladovati v Evropi panj z okvirji, je nasploh naraslo zanimanje za kranjsko in sosedno koroško čebelo.

Na vprašanje, zakaj je prav čebela, ki ima svojo domovino na Kranjskem (avtor ima v mislih Gorenjsko) in Koroškem, vzbudila tolikšno zanimanje in postala na široko razpreden izvozni artikel, odgovarja avtor:

Na Kranjskem in Koroškem se je izoblikovala posebne vrste čebela s tipičnimi lastnostmi. Karakterizira jo živahna dejavnost v zgodnji pomladi in zato hiter razvoj družin pred glavno pašo, pa čeprav v jeseni navadno niso močne; v družinah je zgodaj rojnilno razpoloženje in se na ta način število družin hitro množi. Zato so M. Ambrožič, baron Rotschutz in drugi v teh krajih v nekaj desetletjih neverjetno razmnožili svoje čebelje družine. Pri tem so pa zanemarjali izbor in pravilno selekcijo. Poleg tega se je pa vrnil uvoz italijanskih in ciperskih čebel, ki so pa bile slabo rojive in so slabo prezimovale, zato so se začeli upirati uvozu kranjskih in koroških čebel. Ko pa so še odkrili čebeljo bolezen acarapidis, so pa oblasti uvoz kranjskih čebel sploh prepovedale, menili so, da so prav te čebele nosilec takih obolenj. Prvi kupci Ambrožičevih čebel so bili zaradi takih ukrepov presenečeni, ker so se čebele iz Kranjske in Koroške pomembno odlikovale in so se bolje obnesle kot tamkajšnje in to ne samo po čudovitem obnašanju, ampak tudi po mnogih drugih pozitivnih lastnostih, zatrjuje avtor.

Prvi opis teh čebel je dal 1880. leta čebelarški strokovnjak Polmann iz Bona v Nemčiji. Dal jim je ime *Apis mellifica carnica* Polim. Na ta način je bila kranjska čebela že zdavnaj znana in jo srečujemo pod tem imenom že v starih knjigah.

Ko pa so začeli proučevati čebele v zadnjih desetletjih v raznih evropskih predelih, so ugotovili, da so čebele tega tipa (pasma, rodu), ki so veljale za tipično kranjske in koroške, na široko razprostranjene v vsej jugovzhodni Evropi, od Karpatov do Alp na zahodu in od Slovaške do Grčije na jugu. Ker pa imajo vse te čebele osnovne karakteristične oznake skupine, meni avtor, da je **nedopustno še nadalje obdržati za vse te čebele naziv kranjska čebela**. Potrebna je jasnejša opredelitev in točnejše poimenovanje. **Imenovati jo je treba carnica**.

Kadar govorimo o carnici kot čebelji rasi ali pasmi jugovzhodne Evrope, moramo pripomniti, da je glede tega dvoje stališč. Pripadniki ene struje menijo,

da je carnica razprostranjena na obširnih področjih Balkana in Donavskega bazena. Tej skupini pripadajo poleg drugih prof. F. Ruttner in dr. K. Dreer. Nasprotni struji pa pripadajo vsi tisti (med njimi sta dr. F. Foti in M. Alber), ki smatrajo, da je na tem obširne mpodročju več čebeljih pasem, in sicer *Apis mellifica cecropia*, *Apis mellifica carpatica* itd. Diskusija o tem seveda še ni zaključena.

Predno pa govorimo o lastnostih in oblikah čebelje pasme carnica, so potrebna nekatera pojasnila glede samih izrazov, poudarja v nadaljevanju avtor. Kar imenujejo Nemci z enim izrazom »stamm«, pomeni drugod pasma, rod, poreklo, pokolenje, linijo. Tako danes govorimo o čebeljem pokolenju carnice »Sklenar«, to je čebele, ki jo je vzgojil čebelar Gvido Sklenar na Nižjem Avstrijskem v prvi polovici tega stoletja in za katero smatrajo, da je najbolj razširjena in najboljša carnica. Na Gornjem Avstrijskem je Jakob Vrznig po 20 letih načrtnega vzgajanja končno dobil matico, ki je bila osnova za novi rod ali linijo carnice, imenovane »Troizek«. **Nata način je nastal pravi konglomerat različnih rodov čebeljih družin, ki še vedno na novo nastajajo**, meni avtor. Težko je tudi reči, kolikšen vpliv so imele italijanske in ciprske čebele na prvobitne oznake in lastnosti čebel jugo-vzhodne Evrope.

Ko avtor opisuje lastnosti raznih rodov carnice (plodnost, hitrost razmnoževanja, rojivost itd.), poudarja, da v splošnem smatrajo to pasmo čebel za najbolj ekonomično (marljivost, donosnost, majhno porabo hrane pozimi). Za primer navaja in vzporeja tudi dolgost življenja nekaterih čebeljih pasem in rodov, ki jih je 1967. leta objavil Bavarski čebelarški inštitut. Objavljamo jih zaradi zanimivosti.

Čebele	Zdrave		Inficirane	
	Srednja doba življenja (dni)	Najvišja dosežena stopnja življenja (dni)	Srednja doba življenja (dni)	Najvišja dosežena stopnja življenja (dni)
Italijanska	47,8	85	33,8	57
Severna	52,6	101	41,5	60
Kavkaška	47,3	85	40,9	68
Carnica	63,4	105	45,0	71
Carnica X kavkaška	56,7	95	48,3	83
Kavkaška X carnica	57,3	94	40,6	74

Na koncu razprave postavlja avtor vprašanje:

Ali je carnica čebela bodočnosti?

Odgovor:

Na to vprašanje ne moremo dati splošnega odgovora. Vsekakor zasluži carnica in njena populacija resno pozornost in proučevanje. Hkrati navaja mnenje A. Kerlea, ki je našel v tej pasmi več slabosti kot drugi: »Nedvomno razpolaga ta čebela z nenavadno koncentracijo ekonomičnosti in plemenskih lastnosti; v centralni Evropi si je v zadnjih letih priborila veliko popularnost in jo smatrajo za prvo med vsemi čebeljimi pasmami«.

Pri vsem tem se vslijuje na koncu še naše vprašanje: Kaj je s prvobitnostjo naše kranjske sivke?

OBISK JUŽNOTIROLSKIH ČEBELARJEV

V. BENEDIČIČ

Letos poleti, dne 5. in 6. julija, nas je med drugimi obiskovalci iz zamejstva obiskala tudi skupina nad 150 čebelarjev iz province Bozen v severni Italiji. Izlet je organizirala s sodelovanjem naše Zveze Južnotirolska zveza čebelarjev na pobudo svojega predsednika, našega starega znanca g. Josefa Pfeiferja. Spremljal jih je tudi sodelavec čebelarstva glasila Bavarske deželne zveze čebelarjev »Imkerfreund«, čebelarški mojster g. Heinrich Baur. Podroben program za njihovo dvodnevno bivanje je sestavila po njihovih željah in namenu obiska naša Zveza.

V soboto, dne 5. julija popoldne, smo jih pričakali na Sorškem polju. Pripeljali so se v dveh osebnih avtomobilih in treh velikih fiatovih avtobusih. Po kratkem pozdravu in razgovoru smo se odpeljali k našemu priznanemu vzrejevalcu matic Alojziju Bukovšku na Golem brdu pri Medvodah. Alojz Bukovšek jih je prijazno sprejel in pogostil. Ob tej priložnosti jih je pozdravil v imenu slovenskih čebelarjev predsednik Zveze. Zaželel jim je prijetno bivanje pri nas in razložil ves program obiska. Poudaril je zlasti širši pomen in obojestransko korist, ki jo lahko prinaša prijateljsko sodelovanje članom obeh čebelarških organizacij. Ta njihov doslej najbolj množičen obisk je namreč že četrty v zadnjih letih. Gostje so si z velikim zanimanjem ogledali Bukovškovo čebelarstvo, zlasti njegovo povsem svojstveno in lično urejeno plemenilno postajo na gozdni jasi v idilični gozdnati dolinici zahodno od njegove domačije (glej sliko). Po večerji so gostje prenočili v gradbenem šolskem centru v Ljubljani.

Naslednji dan, 6. julija, so si v Radovljici in po maši na Breznici (imeli so namreč s seboj svojega duhovnika-čebelarja) ogledali najprej Janšev čebelnjak. Pred čebelnjakom jih je pozdravil predsednik čebelarške družine Antona Janše na Breznici Anton Špendov. Nato se je del gostov odpeljal na Bled, drugi del pa je odšel na plemenilno postajo Antona Janše pod Zelenico.

Bil je izredno lep dan. Plemenilna postaja, postavljena v osrčje Karavank med Stolom in Begunjščico na položno, z redkim drevjem, grmičevjem in travo obraslo polico pod visoko skalnato steno Srednjega vrha, se je pokazala obiskovalcem v vsej svoji naravni lepoti. Gostov pa ni navdušila samo lepota kraja plemenilne postaje, temveč prav tako tudi njena izredna naravna izoliranost pred čebelami iz čebelnjakov v dolini. Vodja plemenilne postaje Ciril Jalen jim je izčrpno pojasnil delo na plemenilni postaji ter razkazal plemenilčke in plemenjake-trotarje. Gostje so se seveda zelo zanimali za naše matice, s katerimi imajo že dobre izkušnje. Po kosilu v Radovljici smo se poslovili v dobrem razpoloženju in s klici na svidenje v prihodnjem letu.

Naj dodam še nekaj misli k razvoju čebelarstva turizma v zadnjih letih. Čebelarški turizem postaja iz leta v leto vedno pomembnejša dejavnost našega splošnega turizma. Sposobni in vestni vzrejevalci matic naše organizacije so zopet vzbudili zanimanje za naše matice v čebelarškem svetu v tujini. To nam zgovorno dokazujejo vedno številnejši obiski čebelarjev, znanih čebelarških strokovnjakov in čebelarških skupin. Tudi letošnji XXII. mednarodni čebelarški kongres v Münchnu je pokazal, da so naše matice zopet zaslovale. Dnevno so se namreč obračali na zastopnike naše organizacije čebelarji iz raznih krajev Nemčije in Švice in jih izpraševali za naše matice in za naslove naših vzrejevalcev. Naša čebelarška organizacija ni dvignila s tem samo svojega ugleda, ampak tudi ugled naše domovine v zunanjem čebelarškem svetu. Zato je že skrajni čas, da bi nam

Gostje iz tujine pri plemenilni postaji tov. Bukovška na Golem Brdu.

Foto: inž. Šivič

tudi naša družbena skupnost posvetila več pozornosti in priskočila na pomoč v prizadevanju za doseg naših ciljev, zlasti pri gradnji tako potrebnega Čebelarškega izobraževalnega centra. Zunanji čebelarški strokovnjaki nam namreč zelo priporočajo, naj naši vzrejevalci razvijajo svoje delo pod enotnim **strokovnim** vodstvom.

GRMOVEGA FRANCETA ŽENITEV

FRANCE GUNA

SEDMO POGLAVJE

*Rasti, rasti, rožmarin,
ti deviški drag spomin!*

Ajda je porjavela in začela zoreti. Čebele so se docela uletele in France bi jih moral pripraviti za zimo. To je opravil vsako leto kmalu po malem šmarnu, toda to pot pa mu nikakor ni šlo od rok. Zadnje čase se sploh ni mogel lotiti nobenega pravega dela, zakaj kvaterni teden je prišel in on je bil z vsemi svojimi mislimi pri Marjanci, medeni déži in tehtnici, ki bo v kratkem odločila njegovo usodo. Prej so se mu meseci, tedni in celo dnevi vlekli celo večnost, zdaj pa je zdrsnilo tako na hitro, da se je nestrpno pričakovanje kar čez noč sprevrglo v napeto razburjenje.

Nič bolje se ni godilo Marjanci. Nепrestano je imela v duhu pred seboj težko preizkušnjo, ki je čakala njo in Franceta. Se v spanju ni imela več miru. Zadnjo noč je imela težke sanje, ki so jo še bolj zbegale: da je stopila na tehtnico, ki pa se je kar v trenutku vgreznila pod njo ter z njo vred zgrmela v globoko brezno. France je priskočil in ji hitro podal roko, da jo reši, a je s svojo težo še njega potegnila za seboj v prepad.

Hi koncu je vrhu vsega prišla še nova, neslutena tegoba: prej se jim je namreč zdelo vse čisto naravno, preprosto — nič spotakljivega niso videli na stvari. Zdaj pa, kakor da so se jim oči odprle: kolikor bliže so bili postavljenemu dnevu, toliko bolj so spoznavali, da so se zapletli v čudno, nedopustno kupčijo. Rožanc, poštenjak od nog do glave, ki ni pozabil pogodbe in se je možato zavedal dane besede, je bil prav zato slabe volje. — Ko mu je žena vzela v misel pot, ki ju čaka naslednji dan, je černo zamrmral: »Kaj mi je bilo vsega tega treba! Če prav premislim, si mi skuhalo to kašo ti.« — »E, kaj bi tisto! Nobena juha se ne sne tako vroča, kot se skuha,« mu je skušala žena dopovedati, da stvar le ne bo tako huda. V srcu je bila na strani mladih dveh, pa se je na tihem veselila nedelje, ki naj prinese srečen konec dolgoletnemu mučnemu čakanju. Ona je bila edina, ki je še nekam mirno, hladnokrvno in vedro gledala na vso stvar. »Navsezadnje je pa tudi prav, da enkrat vidiva, kam se dekile podaja. Nama pa na oglede ne bo treba hoditi,« je zaključila. — »Lepa reč,« jo je zavrnil mož, »na oglede — v bajto!« Kot ponosen kmet se s tako mislijo kar ni mogel sprijazniti.

V takem duševnem razpoloženju so se torej tisto kvaterno nedeljo zjutraj napotili po svojem nenavadnem opravku vsi trije: oče Rožanc, mati Anca in hči Marjana. Bilo je lépo, prijazno jesensko jutro. Za človeka dobre volje bi bil to kar lep izlet: kolovozi in steze so jih vodile med plodnimi njivami, po prostiranih senošetih, tu ali tam pa tudi skozi tihe gozdove. Kljub vsemu temu so šli skoro brez besed. Le ob kaki njivi se je Rožanka malo ustavila in pokazala na obetajoče zorenje — a vse to menda le toliko, da je malo prekinila pusto tišino. Marjanca je hodila spredaj. Čeprav ji je bilo srce od zaskrbljenosti težko, ji je bil korak lahek. Medtem ko je bila očetu in materi ta pot dolga, je bila njej izredno kratka. Kar naenkrat je bil pred njimi zadnji ovinek, izza katerega se je pokazala Francetova domačija: mojstersko vezana lesena bajtica — vsa kakor v starih časih, le namesto ponižne slamnate strehe so ji bili v ponos novi rdečerjavni strešniki. Na prisojnem gričku, zarudela od jutranjega sonca, se je kot ljubka igračka prijazno nasmehnila svojim nenavadnim gostom.

Materi je noga nekoliko zastala. Oče, ki je bil ves čas za njima, pa je ostal še bolj zadaj. Marjanca se je večkrat ozrla nazaj, včasih pa je tudi postala, kot da ju čaka. Prve zadrege, ki je bila že kar očitna, jih je za silo rešil France, četudi je bil sam v zadregi: brž ko so se pokazali izza ovinka, jim je namreč pohitel nasproti. Marjanco, ki mu je bila najbližja, je to pot nekako prezrl, da je tem bolj spoštljivo pozdravil mater in očeta. Bil je zelo vesel, saj je gledal več kot pol uspeha že v tem, da so starši sploh prišli. Potem so šli vsi trije vstric proti hiši — France materi ob strani. Marjanca jih je pomalem opazovala: saj bi kar bilo, le beseda jim nikakor ni mogla steči.

Rožancu je bila Francetova domačija na prvi pogled všeč. Hiša je bila res majhna, še vsa po starem — lesena, a bila je vendar zelo lična in dobro ohranjena. Zemlje ji je sicer manjkalo, imela pa je zato tako lepo lego kot nobena druga domačija v fari. Še to je bilo Rožancu všeč, da stoji hiša na samem, saj v vasi tudi ni dobro, če so hiše le preveč natlačene druga ob drugo — rado pride kaj navzkriž. Razen vodnjaka s kapnico je bil v bližini celo studenec, kakor je

zvedel iz pogovora. Po travnikih in pašnikih, ki so bili naokrog, je takoj preudaril, da bi se dalo tudi kaj dokupiti.

Stopili so v hišo. Na belo javorjevo mizo je France pripravil hleb zmesnega kruha in polič česnjevca, ki ga je bil nedavno sam skuhal. Pa so odklonili, češ da niso potrebni. Ob suhi tišini je končno Rožanc vendar zvrnil natočeno šilce. Marjanca bi bila rada začela kak pogovor, pa ni našla nobene prave besede. Tudi France ni vedel, kaj naj sploh še reče. »Bi pa stopili v hram, če ste take volje,« je bilo edino, kar mu je padlo v glavo.

Ni jim kazalo drugega, kot da so šli za njim. Tehtnica — France jo je bil že prejšnji dan vzel na posodo — je bila pripravljena: uteži, ki so pomenile težo prazne kadi, so bile že v skledici. — Ko je Rožanc zagledal čokato dežo, je ostrmel. Še bolj se je začudil, videč, da sta jo imela France in Marjanca dosti vzdigniti, ko sta jo postavila na tehtnico. Toliko medu! Odkod ga je le res vzel! — Materi se je tako dobro zdelo, da ji je šlo kar samo od sebe na smeh: fant pa le ni kar tako... France je začel z utežmi: petdeset, sedemdeset, osemdeset, dvainosemdeset, triinosemdeset...

»Triinosemdeset kilogramov!« je Marjanca zmagoslavno ponovila za njim in se globoko oddahnila, prepričana, da bo odkupljena z dobro mero. — Tudi oče in mati sta sodila tako, saj je bilo medu očitno več kot dovolj. Nikomur niti na misel ne bi prišlo, da mora zdaj na tehtnico še dekle, in vse bi bilo dobro, če se le ona sama ne bi bila tako neprevidno pre naglila. Vsa vesela je s Francetovo pomočjo v hipu odstavila težko kad, odvzela s skledice uteži ter gibko stopila na tehtnico. Toda joj! Tehtnica je udarila ob podlogo, da so uteži v skledici na nasprotni strani žvenketaje odskočile.

France je najprej pogledal, če ni pri tehtnici kaj narobe. — Da bi Marjanca odtehtala ves njegov med...? Ne, to ni mogoče... Zmeden je dodajal utež za utežjo — poskušal z roko, koliko bi bilo še dodati, spet dodal in štel mrmraje: štiriinosemdeset, petinosemdeset, šestinosemdeset... Potem šele sta se jezička na tehtnici uravnovesila. France je utihnil... Tla pod nogami so se mu zamajala, bilo mu je, kot bi dobil s kolom po glavi. Vse zgubljeno! V dušo mu je planil obup. Pa še vest se mu je oglasila: Morda pa le ni bilo prav, da si je hotel Marjanco na ta način pridobiti. Marjanca je vendar človek, pa ne le s telesom, temveč tudi z dušo! Pa še s kako blago dušo! Te vendar ne boš tehtal! Potemtakem je imel Rožanc kar prav, ko se je tisto cvetno nedeljo tako trdo postavil za svojo hčer...

Tudi Marjanco je strašno prizadelo. Vsi upi pokopani! Cvetoči obraz ji je zardel prav do bujnih kodrov, ko je okamenela obstala na tehtnici kot grešnik na sramotilnem odru. Kakor France tako tudi ona ni več vedela, kje je in kaj se z njo godi. Le svojih težkih sanj se je spomnila: najrajši bi se pogreznila v zemljo...

Tedaj je Rožanka neopazno potegnila moža na stran. »Tine,« je zašepetala, »kar dala mu jo bova. Kaj, če ni z dekletom kaj narobe. Poglej no, saj je je več kot mene!« — Pa ni bilo z Marjanco prav čisto nič narobe, kakor tudi prej z vago ne — le močne postave je bila kakor vsa njena rodovina. V jedi si pa tudi že dolgo ni več pritrgovala, ko ji pa France tega ni pustil. — Tako je mati zlahka dosegla, da se je moral oče spet na hitro odločiti, kar pa mu niti ni bilo več tako težko. Saj mu je bil France na tistem pravzaprav zmeraj všeč — bil je resen, moder, delaven, varčen; ni pil, ne kadil, pa tudi z nobeno žensko ni nikoli nič imel — pošten fant, kakršnega danes že težko najdeš. Ob pogledu na čeber

medu pa je dobil Rožanc pred čebelarji pravo spoštovanje. Kaj šele, če bi Francetu ne bila letina ponagajala in bi videl vse njegove kadi napolnjene!

»No, naj pa bo — v božjem imenu!« je prekinil morečo tišino, ko je Marjanca s povešenimi očmi stopila s tehtnice. »Zavoljo tistih treh kilogramov se ne bomo razdirali — saj mislim, da boš z dekletom dober.« — »Oh, oče, to pa tako zagotovo, kakor gotovo je Bog v svetih nebesih.« Močneje in bolj slovesne prisege France pač ni poznal. »Med vam pa takoj jutri pripeljem, če bo le Vranovec s konjem doma.« — »Nič ga ne boš vozil, ga bosta že sama znala s pridom porabiti! Mar misliš, da sem res tak! Saj bi potlej v zakonu tudi ne bilo pravega žegna. Ne rečem — kako žlico mi ga bosta že dala, če me na zimo napade naduha — pa ne zastoj.«

Marjanca, ki kaj takega ni pričakovala, se je vrgla očetu okoli vratu: »Ata, vi ne veste, kako vas imam rada!« To so bile edine besede, ki jih je zmogla, ko so ji solze veselja zalivale oči. — »Ne vem, če res,« se je pošalil oče, »ko pa tako siliš stran.« — »Ne tako, ata — od danes še veliko bolj čutim, da sem vaša.« Znova se ga je oklenila in ga obsipala s poljubi, tako da se je še Francetu orosilo oko, ko je gledal to sproščeno ljubezen med hčerjo in očetom. Milo se mu je storilo, zakaj on sam tega ni nikoli okusil, prezgodaj je zgubil očeta in mater.

Ko so se iz hrama vrnili v hišo, je bilo med njimi še povsem drugo ozračje. Naredili so se kar domače ter sami od sebe posedli za mizo. Nekoliko je pripomogel tudi češnjevca. ki se ga niso več branili. Marjanca je bila presrečna, ko je videla poleg sebe mamo in ata v Francetovi bajtici. Zdaj je šele zadihala. — France je za hip odšel, a se je kmalu vrnil s težkim kosom medu na krožniku. Belina deviškega sata je že sama po sebi zbudjala slast, da so kar radi segli po njem, ko jim ga je Marjanca mazala na kruh. — Končno je beseda vendar nanesla na poroko. »Mislim, da bi bila zadnje nedeljo pred adventom,« je predlagala mati. — »Jaz bi pa kar jutri dala na oklice,« je pripomnila Marjanca z resnim glasom. — »Kaj, se ti res tako mudi?« je pomenljivo poudaril oče, ko se je spomnil besed, ki mu jih je v hramu zašepetala žena. — »Oh, ata, kaj bi se mi ne mudilo, saj sva dosti dolgo čakala s Francetom,« je odgovorila otroško nedolžno. Ni nič slutila, kam je oče meril. Pa so se kar hitro sporazumeli, da naj bo, kakor deklice želi. Saj je prestala njena ljubezen res že dovolj bridkih preizkušenj.

Na poti proti Brezju jih je France pospremil. Z očetom sta šla naprej, Marjanca pa je zadržala mamo zadaj. »Mama, zdaj mi pa povejte, kaj ste v hramu atu zašepetali, da so kar takoj popustili?« — »Kaj neki,« je mati naredila resen obraz, »da nemara s teboj ni vse v redu.« — Marjanca se je zasmejala na ves glas, tako da sta se oče in France oba hkrati obrnila nazaj. — »O, mama, France pa ni tak. Bil je srečen, če sva se videla, dovolj mu je bilo, da je le mogel govoriti z menoj. Prav nič drugega ni nikoli iskal pri meni. — Toda odkrito vam povem, mama, njemu ne bi mogla ničesar odreči, tako rada ga imam.« — »Prismoda neumna, kaj vendar govoriš,« jo je mati posvarila, »saj menda nisi pijana!« — Marjanca pa se je zasmejala še bolj prešerno, zakaj res je bila pijana — pijana od prevelike sreče, ki jo je doletela, ko je bila že na robu obupa.

Pa se je tudi mati na tihem veselila z njo — veselila njene sreče, veselila pa se zlasti tudi njene nedolžnosti. V duhu je že gledala svojo lepo hčerko, kako stopa ob možatem Francetu belo oblečena z rožmarinovim venčkom okoli glave pred oltar. Lahko je bila ponosna nanjo, saj danes je le malo takih nevest

(Konec)

ZVEZI ČEBELARSKIH DRUŠTEV SLOVENIJE

*Ilija Alois
Los Teques
Venezuela*

V knjigi »Čebelarjevo leto«, ki jo je napisal Leopold Debevec in ste jo izdali l. 1958, sem dobil vaš naslov. Obračam se v sledeči zadevi:

Imam nekaj čebel v ameriških panjih, ki pa se mi ne zde tako praktični kot AŽ panj, ker moram medišče odstrani in ga nekam postaviti na stran, če hočem priti do plodišča, ki sem ga moral tako brez potrebe odkriti po vsej površini. Rad bi prišel na AŽ panj, ki ga morem odpreti od zadaj, ali samo plodišče ali samo medišče, ne da bi drugi del kaj motil. Imam mizarja, ki bi mogel izdelati AŽ panj tako, kakor je treba, če bi le imel kvačice, ki na obeh končnicah, prednji in zadnji, drže satnice v pravilnem

razmaku eno od druge in jih obenem trdno drže v panju. Teh kvačic pa ni mogoče narediti »na oko«, temveč morajo biti izdelane zelo natančno, bolj kot na milimeter.

Zato prosim, da bi mi poslali za 5 AŽ panjev pravih vaših kvačic za prvi poskus. Za naprej bomo morda tu nasekali iz žice enake kvačice, ko bomo imeli pravo mero — če ne bom ostal pri tem, da bom kvačice naročal pri vas, kar bo morda bolj natančno in manj zamudno.

Zelo bi mi tudi ustregli, če bi priložili kako knjigo o AŽ panju z načrti, iz katerih so razvidne mere in ves sestav panja.

Če je potrebno, plačam naprej, seveda v dolarjih.

V upanju, da boste moji prošnji ustregli, se vam za uslugo že vnaprej iskreno zahvaljujem!

Z odličnim spoštovanjem!

INDIJSKA ČEBELA

Indijska čebela (*Apis cerana*, prej imenovana *A. indica*) je razširjena po vsej Vzhodni Aziji in se kar dobro uveljavlja kot pašna čebela. Zato so želeli dobiti od nje križance z evropsko zvrstjo *Apis mellifica*. Iz Kitajske so dobili več mladih opljenih matic, ki so zgradile dobre družine. Na posebnem plemenišču so prihodnje leto postavili te plemenjake med domače družine. Za čuda, nobena matica se ni križala z drugim trotom. Poskuse so delali tako z italijansko čebelo kot s karnijko, vendar ni bilo uspeha. Zato je profesor RUTNER segel po umetnem osemenjevanju. S seme-

nom indijskih trotov je plodil evropske matice. Postopek je težaven, ker imajo indijski troti zelo malo semena in še ta se na zraku naglo strdi. Matice so ostale jalove. Če pa je katera le zalegala, so to bila vedno neoplojena trotja jajčeca. Iz poskusov so nedvoumno ugotovili, da se z indijskim trotom ne pari niti matica karnijskega niti matica italijanskega rodu, čeprav so našli v njihovih semenskih mošnjičkih žive trotje semenčice.

Zeitschrift für Bienenkunde 10/1969.

J. M.

INVENTIRANJE SLADKORJA

Ob brezpašni dobi mora čebelar pomagati panjem bodisi s suhim sladkorjem bodisi s sladkorno raztopino. Pri tem nastaneta dve vprašanji, kateri način je za čebele prikladnejši in pa, v kakšni koncentraciji je sladkorna raztopina za čebele najugodnejša.

Angleški znanstvenik J. SIMPSON je krnil lačne čebele z različnimi klajami in tudi v različnih koncentracijah. Ugotovil je, da je vsebovala vsebina čebeljega želodčka takoj po pitanju vedno več vode, kot klaja. Ko je pital z medom, ki je vseboval 19% vode, je ugotovil v želodčku 37% vode. Medeno testo je vsebovalo 18% vode, v želodcu pa je dobil vsebino s 60% vode.

Pri pitanju s suhim sladkorjem je našel v želodcu čebel tekočino, ki je vsebovala 31% sladkorja in 69% vode. Kadar je lačne čebele pital s sladkorno raztopino, ki je vsebovala nad 50% sladkorja, je dobil v želodčni vsebini vedno več vode. Kadar pa je pokladal bolj vodeno sladkorno raztopino, to je pod 50% sladkorja, je našel v želodčni vsebini višji odstotek sladkorja. Čebele so iz vodene piče med srebanjem odstranile del vode. Zato sodi SIMPSON, da je za čebele najprimernejša sladkorna raztopina s 50% sladkorja ali 1 kg sladkorja na 1 l vode.

Sovjetski znanstvenik L. PARTIOT je ugotovil, da čebele rajši sprejemajo sladkorno raztopino pod 60 % sladkorja, kot nad tem odstotkom.

Sovjetski znanstvenik MELNIČUK je dognal, da predelajo čebele v sladkorni med najhitreje 50 % sladkorno raztopino. Navadno pokrijejo celice že v 3 do 5 dneh. Gostejšo klajo invertirajo počasneje in trajajo potek 10 do 12 dni.

Nemški strokovnjak HIRSCHFELDER je preko označenih čebel dognal, da izvečine mlajše čebele invertirajo suhi sladkor. Starejše, to je pašne čebele, izletavajo iz panja, najbrž donajajo vodo. Ko je pomešal suhi sladkor z metilnim modrilom, so čebele pripravljale tudi modrikast med in ga pokrile. Njegove čebele so tudi ob dobri paši lizale in predelavale sladkor, čeprav nekateri čebelarji trdijo, da čebele ob paši zapustijo sladkor.

SADNI NASADI V OBMOČJU HAMBURGA

Južno od tega velikega pristaniškega mesta je 17.000 ha sadnih nasadov, ki dajo letno 4 do 5 milijonov stotov prvovrstnega sadja. V prvi vrsti gojijo jablane in češnje, manj hruške in slive, pa tudi jagodičja imajo precej. 40 % pridelkov prodajo neposredno v Hamburgu, drugo gre v porurska mesta. Sadjarji se otepajo z istimi problemi kot vsi evropski sadjarji: dohodek se stalno niža. Še leta 1965 so dobili za kg jabolok 26 mark, sedaj komaj 16 mark. Z uvajanjem nizkodobelnih vrst in z gostejšim sajenjem drevesc v ožje vrste skušajo pridelati večje količine sadja. Za temeljito oplojevanje cvetov vabijo čebelarje, da privražajo

BOROVNIČEVI NASADI IN ČEBELE

V Ameriki so selekcionirali neke vrste borovničev in vzgojili še kar zajetne grmiče, ki jih množično goje v velikanskih nasadih. Da pa grmiči dobro obrodijo, so potrebne čebele, ki oplajajo cvetove. Tega se zavedajo namreč tudi farmerji. Iz lanske julijske številke FARM JOURNAL posnemam poročilo, da so tamkajšnji farmerji lansko leto najeli 10 do 12 tisoč panjev, ki so jih čebelarji razpostavili v borovničeve nasade. Čebelar je dobil za vsak panj 8 dolarjev najemnine! In

NOV NAČIN ZDRAVLJENJA S ČEBELJIM STRUPOM

Zdravnikom je že dolgo znan ugoden vpliv čebeljega strupa pri zdravljenju nevrotičnih in revmatičnih obolenj. Pred kratkim sta zdravnik V. MLADENOV in V. KAZANDJERA uporabljala čebelji strup na povsem nov in svojstven način. V sanatoriju bolgarskega

Češki znanstvenici NEPRASOVA in KRUPICKA sta ugotovili, da pitanje s suhim sladkorjem zelo napreza in izčrpava čebele. V predelanem sladkornem medu sta ugotovili 3-krat več invertaze in 2-krat več diastaze, kot ga ima običajno naravni med.

Že prej imenovani znanstvenik PARTIOT je opazoval zanimiv pojav. Tudi on je pital čebele s suhim sladkorjem obarvanim z metilnim modrilom. Ob istem času je na poljih cvetela gorčica in čebele so donajale rumeno obnožino. Približno ena tretjina hlebčkov pa je bila izrazito zelene barve, čeprav takrat ni cvetela nobena rastlina, ki bi imela zelenkost pelod. Te čebele so se pred izletom na pašo založile z invertiranim modrim medom in z njim ovlažile pelod. Rumena in modra barva pa se zlijeta v zeleno barvo!

Garten KTZ 8/1968.

J. M.

čebele v nasade. Najemnina za panj je 15 mark. Prej je bilo dovolj, da je bilo 4 do 5 % cvetov oplojenih. Zaradi sodobnega obrezovanja drevesc je na njih več cvetnih vejic. Zato je sedaj potrebno vsaj 8 % oplajanje cvetov. Podrast uničujejo s herbicidi pred dovozom čebel. Ko so čebele v nasadih, uporabljajo le nestrupena sredstva. Dovolj in odvoz je natančno uravnan in določen ter se ga morajo čebelarji strogo držati.

LOEWEL v Zeitschrift für Bienenkunde 10/1969.

J. M.

vendar je imel farmer še vedno glavni dobiček, kar pove naslednji podatek: skupina borovničevih grmov, kamor niso pripeljali čebel, je dala okrog 15 funtov jagod. Enaka skupna grmičev iste starosti in iste oskrbe, kjer pa so bili razpostavljeni panji, je dala 32 funtov jagod.

Komentar menda ni potreben.

A. B. Journal 8/1968.

J. M.

mesta Čustendjil sta zdravila revmatične in nevrotične bolnike z **iontoforezo**. To je način, da z uporabo galvanskega toka vtiramo zdravila v oboleli del skozi kožo. V litru vode se razredči 4 do 5 g naravnega čebeljega strupa. Za zdravljenje uporabljajo bla-

zinici s po 150 do 250 cm² površine. Blazinici ovlažijo s toplo tekočino razredčenega čebelnega strupa. Blazinici položijo nad obolelim mestom in pod njim, ter vključijo galvanski tok. Prvi dan ovlažijo blazinici z 2 ml tekočine, vsak naslednji dan povečajo množino tekočine za 1 ml, da dosežejo sedmi dan 8 ml, nakar do konca zdravljenja obdržijo to količino. Tudi čas zdravljenja in jakost toka spreminjajo od 10 mA in 10 minut prvega dne, na 20 mA in 24 minut šestega dne, nato te mere obdržijo do konca zdravljenja. Po uspehu zdravljenja oziroma po učinku čebeljega strupa traja zdravljenje od 15 do 20 dni. Na ta način so zdravili 108 pacientov, 76 moških in 32 žensk, ki so bolehalo na perifernem živčnem sistemu.

Pri 32 bolnikih so bolečine popolnoma izginile in se v nadaljnjih 2 letih niso ponovile. Pri 64 bolnikih so se bolečine vidno zmanjšale, le pri 12 bolnikih ni bilo vidnega uspeha. Na enak način so zdravili tudi 32 bolnikov za revmatičnim vnetjem sklepov. Pri 17 bolnikih je bilo vidno zmanjšanje bolečin, 11 bolnikov pa je skepe zopet uporabljalo brez bolečin. Pri vseh bolnikih, ki so jih zdravili z iontoforezo so ugotovili sledeče: vse obolele dele je kri bolje preplavljala, množina holesterina je močno padla, v krvi so se pomnožile rdeče krvničke, splošno počutje se je opazno izboljšalo in vsem bolnikom se je povrnil apetit.

Garten KTZ 13²1969.

J. M.

PELODNE VRSTE IN ČEBELE

Otto MACKENSEN s čebelarkega instituta Baton Rouge v ZDA je ugotovil, da nekatere družine zelo rade nabirajo pelod z detelje lucerne. Med 356 panji tamošnjega čebelarkega oddelka je bilo nekako 40% takih družin. Etnomolog W. P. NYE je posebnost potrdil na lucerninih poljih v državi Utah. Z intenzivnim križanjem teh družin se je že po petih pokolenjih posrečilo dvigniti zanimanje za lucernin pelod na 85% vseh družin. Na ta način so na eni strani

dvignili donos medu z lucerne, na drugi strani pa so zagotovili, da so čebele temeljito spraševale cvetove, kar se je odražalo pri količini in kakovosti lucerninega semena.

Sedaj s poskusi ugotavljajo, ali bi se ne dalo vzgojiti družin, ki bi v prvi vrsti nabirale pelod na borovničevih cvetovih tamošnjih ogromnih nasadov.

Apiacta 1/1969.

J. M.

USPEHI KRIŽANJA MED ČEBELJIMI PLEMENI

Na zboru francoskih čebelarjev je poročal P. LAVIE o uspehih križanja med posameznimi čebeljimi plemeni. Na čebelarstem inštitutu Montfavet so križali čistokrvno črno francosko matico z italijanskimi troti. Uspeh je bil zelo zadovoljiv, ker so taki križanci v letu 1965 povečali donos medu za 252%.

Brat ADAM je pridobil križance med Anatolijko in čebelo iz Buckfasta v Angliji. Donos se je povečal v poprečju za 253%. Po RUTTNER-ju so križanci med Karnijko in

nemško črno čebelo dosegli sicer 131% večji donos medu, vendar so čebele zelo srborite in jih je težko opravljati. Poleg tega je RUTTNER križal Karnijko s Kavkazijko in pridobil zelo rodovitne matice. Žal, so te družine zelo podvržene nosestavosti. Ameriški križanci »Midnites« in »Starlines« se v Franciji niso obnesli, čeprav so uvozili nekako 3000 teh matic.

Annales de l'abeilles 1969.

J. M.

IZ UPRAVE

Bliži se konec poslovnega leta. Nekateri naročniki pa še vedno niso poravnali svojih obveznosti do organizacije oziroma glasila Slovenski čebelar. V oktoberski številki Slob. čebelarja smo jim priložili položnice, katerih se pa niso poslužili. Zato jih ponovno prosimo, da čimprej izpolnijo svojo člansko dolžnost.

Hkrati naprošamo tudi tiste čebelarske družine, ki še niso poravnale članarine za leto 1969, da to čimprej store.

Tajništvo

Spoštovano uredništvo »Slovenskega čebelarja«!

Čutim nekako notranjo potrebo in dolžnost, da vam napišem nekaj vrstic v zahvalo za vaš trud, vztrajnost in ljubezen, ki jo posvečate Slovenskemu čebelarju, iz katerega se tudi slovenski čebelarji, ki živimo v Avstriji, premnogo naučimo. Ko berem to priljubljeno glasilo, imam večkrat slabo vest, da kot čebelar ne storim vse, kar bi bilo potrebno in koristno za naše ljubljenske, čebele.

Tudi v preteklem čebelarskem letu sem napravil nekaj krepkih »grehov«, katerih bi se vam s tem rad »spovedal«. To pa ne bom storil zgolj zaradi tega, da si olajšam vest, ampak tudi zato, da opozorim tiste čebelarje, ki bodo te vrstice brali naj ne delajo kot jaz.

Moj pokojni oče je bil 65 let čebelar. Vse moje življenje sem se pri njem učil ljubezni do čebel, vztrajnosti pri čebelarjenju in vse, kar danes znam, sem se naučil od njega in iz strokovnih knjig, katere mi je kupoval in me priganjal k čitanju. In sedaj prisluhnite! Vso njegovo čebelarsko dobo je on med drugim posvetil tudi brezhibnemu shranjevanju rezervnin satov. V velikih omarah jih je zavaroval pred voskovimi veščami vedno z žveplom. Meni se je to sedaj zazdelo »prekomplicirano«. Saj živimo le v novem in modernem času, sem modroval sam pri sebi. V trgovini sem kupil kemično sredstvo zoper večče. Trgovec je trdil, da čebelam strup ne škoduje. Sredstvo je imelo obliko kolesčkov, katere sem enostavno obesil v omaro, ki je bila polna zdravih in z medom zalitih satov. Imel sem s to strdjo v satih neizmerno veselje, kajti vem, da pomenijo za čebelarja medeni sati za spomladansko pitanje dragocen zaklad. Prišla je spomlad in ves srečen sem ugotovil, da so vse družine zdravo prezimile. Ko je temperatura dopuščala, sem začel vlagati v panje medene sate. In sedaj pride bridko razočaranje. Človek bi se razjokal. Čebele so začele mreti. Dan za dnem sem pometal iz panjev in izpred čebelnjaka cela prgišča mrtvih čebel. Na tisoče in tisoče čebel je pomrlo od zastrupitve, čeprav sem več dni zračil sate, preden sem jih dal družinam. Da sem se prepričal o resničnosti zastrupitve, sem postavil pred čebelnjak kozico, na katero sem nastavil medene sate, da so jih čebele obletavale čez dan. Tudi zmočil sem jih in zadelano strd odkril. Nastala pa je ista žalostna slika. Vsak dan je bilo polno mrtvih čebel ob satih na kozici. Nato pa sem izpraznil vso omaro in medene sate s pokrito strdjo — avstrijski čebelarji ji pravijo Zementhonig — položil na travnik, vzel vodno cev in jih neusmiljeno pral. Po tej mokri kuri je bilo za spoznanje bolje, a čebele so še vedno mrle. Tako sem se prepričal, da je omenjeno kemično sredstvo strup za čebele. Škoda, da ne morem zapisati pravega imena usodepolnega strupa. Saj sem bil tako žalosten in jezen obenem, da sem tiste kolesčke takoj sežgal, ne da bi zapisal ali si zapomnil ime. Tako sem imel od 180 satov polnih trdega medu samo veliko škodo in še danes slabo vest, zakaj kupujem stvari, ki še niso preizkušene, zakaj se ne ravnam po sicer malo abotnem načinu žveplanja zaloge satja, ki so ga že preizkusili vestni čebelarji. Zato svetujem: **bodimo previdni pri uporabi novih kemičnih sredstev v naših čebelnjakih. Ne zanašajmo se na trditev trgovca, da čebelam sredstvo zoper večče ne škoduje. Kaj ve trgovec, ko ni čebelar.**

Še drugega svojega »greha«, ki je tudi v zvezi z modernimi kemičnimi strupi bi se vam rad izpovedal. Koroški čebelarji smo kupili nekaj matic s plemenilne postaje Antona Janše. Tudi jaz sem si nabavil dve po našem dobrem prijatelju, čebelarju, Cirilu Jalenu iz Rodin. Pismo sva se domenila, da pridem po matici 28. junija. Ta dan pa je bil pogreb moje mame in mi je matici prinesel čebelarski tovariš iz Kotmarevasi, Erih Janah. Pri njem sem tisto soboto večer dvignil matici in ju prenočil v kuhinji. Čebele sem imel tedaj že na Strugarjah pri mojem partizanskem tovarišu Gregu Obilčniku, na gozdni paši. Na mojo veliko presenečenje sem naslednje jutro našel vse čebele pri maticah mrtve. Matici sta bili še živi. Ker nisem vedel vzroka smrti čebel, sem takoj dal maticama nekaj kapelj vode. Morda so umrle od žeje, sem si mislil. Takoj sem se odpravil na Strugarje in zamenjal matici. Bila je odlična paša in bil sem prepričan, da bosta novi matici brez vsega čebele sprejeli. Ko sem se tisto nedeljo vrnil od čebel in sedel v kuhinji, sem še vedno mislil na vzrok smrti čebel pri maticah. Tisti hip pa mi pogled obvisi na novem muholovcu »Contains vapolo insekticide AC 6750«, ki sem ga pred nekaj dnevi kupil in obesil na strop kuhinje. To je vendar strup proti žuželkam, mi šine v glavo. In čebele so tudi žuželke... Tako sem zopet posegel zaradi svoje neprevidnosti po življenju naših ljubljenk in to še po dveh plemenitih maticah. Obe matici iz Zelenice sta pozneje na Strugarjah seveda umrli zaradi zastrupitve. In zopet: **bodimo previdni pri nabavi in uporabi modernih kemičnih sredstev.**

Zgoraj sem omenil, da sem imel lepo zalogo satja s trdo strdjo. Vsi čebelarji pri nas so imeli ta med v panjih. Saj ga ni bilo moč iztočiti. Po starih izkušnjah sem seveda ves ta med odstranil in nakrmil čebele za prezimovanje s pravilno sladkorno raztopino in vse sem prezimil v najlepšem redu. Drugače pa je ravnal čebelar iz okolice Celovca, katerega imena ne bom zapisal. Prezimil, oz. prezimiti je hotel svoje čebele z medom, ker se mu ni ljubilo, da bi ga odstranil in čebele nakrmil s primerno sladkorno raztopino. Kaj se mu je zgodilo, ve vsak izkušen čebelar. Vseh 54 družin mu je umrlo od lakote, čeprav je bilo v panjih obilo neprebavljivega medu.

Preden zaključim, bom povedal še o »Kurentu« v mojem čebelnjaku, ki je prebival in gospodaril v AŽ panju. Ob pregledu te družine mi je pogled obstal na neki »pošasti«, ko sem iskal matico. Ugotovil sem, da je matica tako posuta z ušmi, da sem se nehote spomnil na Kurenta. Takoj sem matico ujel in jo dal v kletko. Vzel sem bel pisemski papir, ki ga imam vedno v čebelnjaku, ker ga rabim za razne zapiske. S cigaretinim dimom sem nad papirjem puhal na matico. Ob trkanju na matičnico so začele uši padati na beli papir. Ko sem ugotovil, da je matica prosta zadnje uši, sem jih preštel. S povečevalnim steklom sem ugotovil, da jih je bilo, piši in beri, devetinštirideset. Prav gotovo pa jih je nosila s seboj uboga matica še več. Ko sem lovil matico in jo spravil v kletko, je prav gotovo kaka uš že pri tem ne ravno milem opraviču padla z matice. Čez nekaj dni, ko sem zaradi te dogodivščine zopet pregledal družino s »kurentom«, sem našel matico popolnoma zdravo v polnem zagonu zaleganja. To me je pomirilo. Saj, ko sem po tej neusmiljeni dimni kuri spustil matico nazaj na sat, kjer sem jo prej vzel, je bila vsa omotična in bal sem se, da bi jo čebele zaradi tujega vonja umorile. Spominjam se, da sva z očetom včasih napravila enak postopek, če sva našla matico, ki je imela uši. Večkrat sva našla matico, da je imela po več uši, nikoli pa ne pomnim, da bi jih imela toliko. Tudi se ni zgodilo, da bi zaradi omenjenega dimnega postopka katera od matic umrla.

Ob koncu pa še nekaj besed o naših čebelarskih stikih in tovariškem sodelovanju med slovenskimi čebelarji na Koroškem in Gorenjsko. Že 20. avgusta sta minili dve leti odkar smo čebelarji iz Kotmarivasi obiskali čebelarske tovariše v Radovljici, čebelnjak Cirila Jalena v Rodinah in plemenilo postajo Antona Janše na Zelenici nad Žirovnico. Čebelarski muzej v Radovljici, napredno čebelarstvo Jalena in Zelenica so nam zapustili takrat najlepše spomine, ki jih še danes radi pogrevamo ob naših srečanjih pri domačih čebelnjakih. Še danes se z veseljem spominjamo na lepe ure, ki smo jih takrat preživeli ob pomenku o naših skupnih ljubljenkah. Povezani smo z vami stalno tudi prek vzornega glasila Slovenski čebelar, katerega prenekateri slovenski čebelar poleg Bienenvatra vneta in spoštljivo prebira. Povezani pa smo ne na vsezadnje tudi z ljudmi, čebelarskimi strokovnjaki, katere obiskujemo na Gorenjskem in kateri nam tudi vračajo obiske. Pred kratkim nas je obiskal v Kotmarivasi znani izkušeni, praktični čebelar Ciril Jalen iz Rodin pri Žirovnici. Bili smo zelo veseli njegovega obiska, saj nam je povedal prenekatero namige iz svoje bogate čebelarske zakladnice. Z njim smo pokramljali ob naših čebelnjakih v Kotmarivasi in Čahorčah. Škoda samo, da je bilo obisku odmerjenega tako malo časa. Pa saj, če se srečajo čebelarji, jim nikoli ne zmanjka snovi za vnet razgovor, zato tudi čas vedno hiti mimo čebelarjev kot izstreljena puščica.

Naj bodo te moje skromne besede, ki sem jih napisal v tem sestavku, ne samo moja izpoved, ne samo svarilo drugim, naj bo rečeno, da bo čebela tudi v prihodnje še bolj kot doslej gradila na medsebojni človeški povezavi in dobrih sosedskih odnosih ljudi dveh držav in s tem s svojo neumorno pridnostjo in vztrajnostjo dajala človeku vzgled, kako naj si prizadeva v borbi za trajni in pravični mir.

Čahorče, septembra 1969

K. Prušnik

URADNE URE

na upravi Zveze čebelarskih društev za Slovenijo v Ljubljani, Cankarjeva 3/II — desno so:

od 8. do 13. ure,
ob sobotah zaprto.

Tajništvo

PRI ČEBELARJIH V POLJČANAH

Že meseca marca se je čebelarstva družina Poljčane odločila, da povabi na sestanek pri čebelnjaku tajnika družine tovariša Lampreta in odbornika Černejška odbornike Čebelarkega društva Maribor, kjer bi napravili posnetke za svetovno razstavo Apimondije v Münchnu. Do sestanka je prišlo dne 11. maja 1969. Ogladali smo si lepo urejena čebelnjaka z vzorno oskrbovanimi čebelami. Veliko zanimanje je vzbudila prikolica za prevoz čebel, ki smo jo videli pri Černejškovem čebelnjaku.

Po fotografiranju pa nas je tov. Černejšek povabil na malo zakusko kar na pasišču pri kmetu, kjer ima svoje čebele. Med zakusko je predsednik družine tov. Kralj poudaril, da si želi družina Poljčane večkrat in bolj pogosto sličnih čebelarstvo-

gospodarskih medsebojnih stikov zlasti v dobi, ko se na novo odpira pot za boljšo trgovino z našo sivko v zahodne dežele.

Poudarjamo, da je za dobro razpoloženje tov. Černejšek priskrbel tudi godca, ki je igral pri zakuski, tako da je tudi tu in tam kateri član zavriskal! Ali le prehitro nam je minil dan poučnega obiska z vročo željo, da podobne sestanke še skličemo.

Fotografiranje je izborna izpadlo! Na sliki se razločno vidijo odborniki društva, med temi predsednik tov. Močnik in blagajnik tovariš Struna. Uspeh pa je, da je bil sekretariat Apimondije iz Münchna poslal tov. Černejšku priznanje: »Selbstverständlich sind Ihre Bilder sehr nett und interessant!« Gre za vzgojo srednjeevropske čebele Karnike!

Udeležence

Mariborski čebelarji na obisku pri svojih tovariših v Poljčanah.

V SKLAD

za gradnjo ČIC so prispevali: 24 članov ČD Lendava po 10 din, skupaj 240 din; člani čebelarstva družine Tabor pri Celju 100 din; člani čebelarstva družine Hoče 100 din; člani čebelarstva družine Poljčane 35 din; člani čeb. družine Trebnje 100 din; dr. Džunovič, Ljubljana, 7 din; Boris Samsa z Goliš

— Kresnice 20 din; Jernej Cedilnik iz Tacna 5 din; člani čeb. družine Naklo na Gor. 220 din in Rudi Zamida iz Ljubljane 9 din. Vsem darovalcem iskrena hvala! Stanje sklada dne 8. oktobra 1969 skupaj 270.048,88 dinarjev.

70-LETNICA NAJSTAREJŠEGA ČEBELARSKEGA DRUŠTVA NA STAJSKEM (1899—1969)

Uredništvo je sprejelo obširen prispevek predsednika čebelarkega društva Križevci o zgodovinskem razvoju in delu tega društva. Žal ga zaradi ozko odmerjenega prostora ne moremo v celoti priobčiti. Bo pa gradivo v društvenem arhivu in naj bo vzpodbuda tudi drugim društvom, da začnejo zbirati gradivo za zgodovino svojega društva.

V letu 1898 je bila ustanovljena in 1899 registrirana v Križevcih mala čebelarska družina.

Največ zaslug za ustanovitev čebelarske družbe ima Slana Jernej, ki se je rodil leta 1852 v kmečkem hramu v Moravcih v bučkovoškem šolskem okolišju. Pobudo za ustanovitev čebelarske organizacije mu je dal potovalni učitelj Ivan Jurančič iz Andrejevcev pri Andražu. Kot kmetovalec se je mnogo ukvarjal z gospodarskimi vprašanji. Posebno mu je bilo pri srcu čebelarstvo. Njegovo vzorno urejeno posestvo je bilo za vzgled vsem vaščanom. Najprej je čebelaril v koših. Potem si je postavil čebelnjak za 60 panjev s premakljivim satjem. Panje mu je izdeloval njegov soustanovitelj Vrbnjak Franc. Slana je bil gospodarsko razgledan in narodno zaveden človek, ki ni pristal na to, da bi se za zgornjo in spodnjo štajersko ustanovilo nemško-slovensko čebelarsko društvo, čeprav so mu avstrijci v ta namen poslali visoko odlikovanje z Dunaja.

Podjetni, napredni in ugledni križevski čebelarji so imeli pri ustanavljanju čebelarske družbe tele cilje: 1) da bi bila cena medu primerna in neodvisna od prekupčevalcev, 2) da bi organizirani čebelarji z večjim uspehom zatirali kužne bolezni, 3) da bi prišli od primitivnega čebelarstva k sodobnemu s premakljivim satjem, 4) da bi onemogočili organizacijo nemškega čebelarskega društva in 5) da bi skrbeli za strokovno izobrazbo in narodno zavest članstva s predavanji in prijateljskimi pohodi, ki so jih prirejali tudi čez Muro v Prekmurje, ki je bilo takrat popolnoma odrezano od slovenske Spodnje Štajerske.

Preudarni ustanovitelji so pravilno ocenili vlogo in pomen čebelarske družbe. V težnji, da bi čimprej razširili in udomačili naprednejši način čebelarjenja, je začela peščica članov izdelovati panje z okvirji. Mojster za izdelavo teh panjev je bil samouk Vrbnjak. V tem času so se pojavili prvi veliki čebelnjaki pri vseh štirih ustanoviteljih. Še danes stojijo. Vse tri čebelnjake bomo poskušali ohraniti kot čebelarske spomenike.

V čebelarski družbi se je kmalu zbrala večja skupina navdušenih čebelarjev, ki so vrsto let odločilno posegali v naše čebelarske razmere. Vodilno vlogo med njimi je imel potovalni učitelj Janko Jurančič. Do

leta 1906. se je včlanilo v družbo 31 članov iz raznih vasi od Radgone do Ljutomera. V čebelarski organizaciji so bili kmetje in učitelji.

Dne 16. decembra 1906. je 30 članov na občnem zboru Čebelarske družbe Križevci ustanovilo Čebelarsko podružnico Križevci. Na zbor je povabil čebelarje predsednik družbe Tomo Pušenjak, nadučitelj iz Cvena.

Na novo se je pojavil v križevski čebelarski organizaciji Herzog Anton. Ni ga med nami človeka iz starejše generacije, ki bi ne poznal njegovega življenja in delovanja v šoli in izven nje. Skoraj četrto stoletja je vzgajal in izobraževal križevsko mladino. Herzog je bil izobražen in zelo pevsko naddarjen človek. V bližini šole si je zgradil hram in na šolskem vrtu pri Virju lepo oblikovan čebelnjak, v katerega je vabil ukaželjne šolarje in v katerem so si pridobili praktično čebelarsko znanje.

Ob visokem 70-letnem jubileju naše čebelarske organizacije moramo biti prav posebno hvaležni potovalnemu učitelju Ivanu Jurančiču in ga posebej podčrtali v **Zlati knjigi spominov**, ki jo vodi naša organizacija. Bil je pobudnik in več let od ustanovitve dalje duševni vodja križevskega čebelarstva. V Ptuj je dovršil prve razrede gimnazije. Leta 1885 se je poročil na Cerkvjenjak. Tu je naredil na stotine panjev in več čebelnjakov. Leta 1902. je končal tečaj za čebelarskega učitelja na Dunaju in postal potovalni učitelj na Spodnjem Štajerskem. Napisal je knjigo **Čebeloreja**.

V prvem obdobju organiziranega čebelarstva so naši predniki napravili velik korak v gospodarskem, kulturnem in političnem življenju s strokovnimi predavanji, prehodi iz košev na čebelarjenje z okvirji, branjem slovenskih strokovnih knjig, s poučnimi izleti čez Muro in podobno.

Razvoj čebelarstva je v tem obdobju ekonomskega in političnega življenja na Spodnjem Štajerskem najtesneje povezana s splošnim prosvetljevanjem in narodnim prebujanjem. To je bila doba splošnega gospodarskega napredka in izobraževanja našega ljudstva.

Med številnimi novimi odborniki je vpisan v Zlati knjigi spominov še Salamun Tomaž iz Stare Nove vasi. V upravni odbor so ga izvolili leta 1933 in je radi neumornega dela ostal na vrhu čebelarske organiza-

cije do danes. Za svojo prizadevnost v čebelarški delovni vrsti je že prejel najvišje društveno odlikovanje.

Leta 1941 so našo humano čebelarško organizacijo razpustili nemški nacisti. V toplem poletnem jutru, 12. avgusta 1945 so prihajali čebelarji od vseh strani, stari in mladi na občni zbor čebelarške podružnice, ki ga je odprl eden izmed najstarejših čebelarjev Dunaj Alojz iz Lokavec. Prisrčno je pozdravil nasmejane čebelarje, ki so se občnega zbora v tako velikem številu udeležili. Podružnico so preimenovali v Čebelarško družino Križevci.

Nova vrsta vodilnih čebelarjev se je dobro zavedala, da mora njihovo delo za utrditev in dvig našega čebelarstva biti tesno povezano s socialistično graditvijo skupaj z vsemi gospodarskimi panogami ter prispevati skupnosti tisti delež, ki ga od sodobnega čebelarstva pričakuje.

Radi novo ustanovljenih čebelarških organizacij na Murskem polju se je območje naše organizacije skrčilo in obsega danes šolske okoliše: Križevce, Veržej, Vučjo vas, Logarovce in Bučkovce. Število članov pa se je več kot podvojilo.

Po večletnem prizadevanju predsednika in njegovih zvstvih sodelavcih smo leta 1948. ustanovili s a m o s t o j n o čebelarško društvo Križevci.

Križevsko čebelarško društvo ima organizirane čebelarške družine v Veržej, Križevcih in Vučji vasi. Poleg teh delujejo razne komisije in odseki.

S širjenjem naprednega čebelarstva naše društvo močno opravičuje svoj obstoj, čeprav ne dobiva denarnih podpor, dotacij in podobno. S tem pa nikakor ne odstopa od teh zahtev. Na podlagi znanstvenih ugotovitev bomo še v naprej s številkami prikazovali vsepovsod, koliko je vredno delo čebel v sadovnjakih, na krmnih, oljnih in drugih kulturnih rastlinah, ki jih gojijo maloproizvajalci in zadružna posestva. To je danes naše najpomembnejše delo na polju čebelarstva, s katerim bomo dali čebelarškemu društvu gospodarsko vplivni položaj v družbenem življenju in tako končno dosegli svoje upravičene zahteve.

Za 65. jubilej čebelarške organizacije v Križevcih smo 31. avgusta 1963 nabavili in opremili **Zlato knjigo spominov**. V njej je opisana celotna zgodovina Čebelarškega društva Križevci od ustanovitve v letu 1898 do danes. Taka knjiga je redek primer v čebelarških društvih.

Na rednem občnem zboru v letu 1964 sem predlagal, da bi si križevski čebelarji postavili svoj dom. Mnogi tovariši so takrat dvomili, če bomo sposobni zgraditi čebelarški dom.

Ob otvoritvi čebelarškega doma

Kljub temu sva se s tovarišem tajnikom lotila velike nabiralne akcije lesa in v petih šolskih okoliših zbrala nad 100 m³ hlodovine. Na naslednjem občnem zboru leta 1965 sva poročala o uspehu nabiralne akcije in najin ponovni predlog o gradnji čebelarškega doma so člani občnega zbora sprejeli. *To je danes prvi zgrajen čebelarški dom v Jugoslaviji. Vzporedno s tem je bil ustanovljen gradbeni odbor, v katerem je prevzel predsedstvo tovariš Topolnik Ignac.*

Da bi čimprej uresničili naš veliki načrt, smo se najprej povezali s Telesno-vzgojnim društvom Partizan in nato z radioamaterji v Križevcih. Ker so nam nudili premalo pomoči, smo leta 1966 povabili v našo delovno vrsto križevske gasilce in skupno z njimi dobre volje nenehno polagali kamen na kamen ter končno zgradili v tej prijazni muropljski vasi veličasten hram — to je **Gasilski dom in Čebelarški dom Antona Janše**. Da bi se križevski čebelarji najlepše in najdostojnejše oddolžili 200 letnici velikega slovenskega in evropskega čebelarja Antona Janše, smo čebelarški dom posvetili njegovemu imenu.

Leta 1966. smo tudi uresničili zamisel in željo razgledanega Logarovskega soustanovitelja križevske čebelarške organizacije to-

variša Kolarja Martina, da bi na Murskem polju zgradili društveni čebelnjak.

Po zaslugi našega najstarejšega križevskega čebelarja tovariša Salamuna Tomaža smo uresničili to misel in postavili **kolektivni čebelnjak** v spomin Antonu Janši za 80 AŽ panjev v Rutah na Pohorju. Danes bodo na njem pohorski tovariši pritrčili spominsko desko in izobesili slovensko trobojnico.

V program Čebelarškega društva Križevci smo lansko leto med drugim priobčili v Slovenskem čebelarju, da **bodo pionirji-čebelarji križevske šole leta 1969 zgradili in svečano odprli Pionirski čebelnjak učitelja Antona Janše**. Ta izredno pomembni čebelnjak, ki so ga zgradili naši najmlajši čebelarji z lastnimi denarnimi sredstvi, ki so si jih pridobili s pridelovanjem poljskih kulturnih rastlin na posestvu Kmetijske za-

druge Križevci pod vodstvom učitelja Topolnika Ignaca, je bil pravočasno zgrajen in danes praznuje mladina z nami.

Dasi utriplje današnje življenje mnogo hitreje kot kdaj koli prej in nam ostaja malo časa za proslave, je vendar naša dolžnost, da proslavimo delo naših najboljših tovarišev graditeljev in njihovih sodelavcev, ki so neumorno polagali kamen na kamen, ter končno izpolnili naš veliki načrt.

Ob tej svečani priliki bomo ob koncu našega slavlja razvili nad našim plodnim delom **prapor Antona Janše**, ki bo prav tako prvi prapor jugoslovanskih čebelarških društev.

S čebelarskim pozdravom!

Kosi Ludvik,
predsednik Čebelarškega društva
KRIŽEVCI

BELOKRANJSKI ČEBELARJI SO PRAZNOVALI

Čebelarska družina v Semiču je ob pomoči Čebelarškega društva v Črnomlju priredila dne 6. julija 1969 na Štrekljavec strokovno čebelarsko predavanje.

Čebelarji iz vse Bele krajine so se ta dan zbrali v velikem šetvilu v idilični vasi Štrekljavec pri Semiču. Ob vzorno urejenem čebelnjaku je čebelarje sprejemal naš čebelarski tovariš Pašič in jim stregel z dobro belokranjsko slivovko. Tako smo vsi čebelarji že takoj ob prihodu postali dobre volje.

Z veseljem smo sprejeli delegata Zveze čebelarških društev za Slovenijo iz Ljubljane tov. Julija Mayerja. Ta nam je prinesel pozdrave naše Zveze iz Ljubljane, nato pa nam je podal izčrpen referat o razvoju čebele in čebelje družine ter izenačevanju čebeljih družin. Vsi čebelarji smo z zanimanjem sledili predavanju.

Po končanem predavanju se je pričel vesel del prireditve. Dobra semiška kapljica, pečeni jagenjček in prašiček so razvneli čebelarje, k so takoj postali živahni in zgovorni, tako da je na prireditvenem prostoru šumelo kot v panju, ki se pripravlja na roj. V živahnih razgovorih so čebelarji razkrili svoje težave pri delu s čebelami, pa tudi vse vesele urice in uspehe.

Ob koncu so se čebelarji še veselo zavrtili z »maticami« ob živahnih Slakovih ploščah. Tako vedrega razpoloženja belokranjski čebelarji še ne pomnijo. Ob slovesu, ko je sonce že zahajalo, smo si medsebojno obljubili, da se bomo še srečali, saj nas veže med seboj toplo čustvo do naših dobrih in skrbnih čebelic.

Matija Weiss

SREČANJE Z NAJSTAREJŠIM KRANJSKIM ČEBELARJEM

V nedeljo 15. julija so se zbrali člani Čebelarškega društva Kranj pri Čebelarški družini Besnica v Nemiljah, da bi počastili najstarejšega člana Č. d. Kranj, tovariša Petriča, ki je praznoval te dni devetdesetletnico rojstva. Sestanek smo imeli na pobudo Č. D. Besnica, ki je častitljivi jubilej tov. Petriča še posebno počastila. Tov. Bernik je pozdravil vse navzoče, med njimi tudi tov. Verbiča in tov. Resmana iz Radovljice,

kiš ta se tudi udeležila prisrčne slovesnosti.

Tov. Kovač nam je prebral osnutek zakona o čebelarstvu, nato pa smo razpravljali o kongresu čebelarjev v Münchnu; za tem smo podelili zaslužnima čebelarjema tov. Lukancu in tov. Udirju odlikovanje Antona Janše III. st.

Glavna točka našega sestanka pa je bilo čestitanje tovarišu Petriču k njegovi devetdesetletnici. Kljub visokim letom je naš slav-

ljenec še vedno poln moči in poleta. Njegova dolgoletna vnema pri delu v prid čebelarjem ni še prav nič ponehala. Vsi smo mu želeli, da bi še dogo let užival veselje s svojimi čebelicami ter svetoval in skrbel za člane čebelarstkih društev, kakor je vestno delal vsa dolga leta.

Malokdaj se primeri, da bi se zbrali čebelarji v tako velikem številu in v taki pri- srčni skupnosti, kot se je to zgodilo ob tem sestanku. Naš jubilar je bil zelo ganjen ob dokazih našega iskrenega spoštovanja. Vsem,

ki so se trudili, da bi na tako lep način iz- kazali svoje spoštovanje vestnemu delavcu za čebelarstvo stvar, moram izreči vse pri- znanje in zahvalo!

Tovariš Verbič nam je v duhovitem in pristrčnem govoru orisal poti čebelarstva in je bil deležen živahnega odobravanja. Vsem, ki so se sestanka v Nemiljah udeležili in prispevali k veslemu razpoloženju kliče- mo: Naj med!

In še mnogo takih srečanj si želimo vsi!
Slavko Celestina

Osmrtnice

JUSTO BERLOT

Lepega majskega dne, ko so čebele imele veliko dela, kajti bila je akacija že vsa v bujnem razcvet- ju, smo položili k večne- mu počitku Avgusta Ber- lota, rojenega 24. maja 1910 v Ajbi pri Kanalu.

Že v mladosti je imel izredno veselje do čebel- arstva. Bil je član Čebel-

arske družine Kanal. S pridnimi rokami si je ustvaril lasten dom, zraven pa čebelnjak s 60 AŽ panji.

Ni mu bilo dano, da bi se še naprej veselil z njimi.

Imel je več zahrbtnih bolezni, ki so ga mučile, da jim je 14. maja podlegel. Bil je tudi borec za svobodo.

Ohranili ga bomo v trajnem spominu.

Čebelarstka družina
Kanal

IVAN ŠTRUKELJ

Dne 8. VIII. 1969 smo spremili k zadnjemu po- čitku člana naše družine Ivana Štruklja iz Rakeka.

Rodil se je 8. II. 1905. leta. Po poklicu je bil mi- zar. Že z očetom sta izde- lovala AŽ panje. Čebelaril je z dvanajstimi lepo ure- jenimi AŽ panji. Bil je dolgoletni in zvest član

naše družine in ni manjkal na nobenem sestanku. Rad nam je tudi zaigral ob sre- čanjih kako domačo vižo. Bil je dober to- variš ter je vsakemu rad pomagal. Ohranili ga bomo v trajnem spominu.

Čebelarstka družina
Rakek

KUPIM

rabljeno, vendar uporabno tehniko za AŽ panj, z ali brez panja. Lahko s čebeljo družino, vendar pa mora biti panj za 10 okvirjev. Živko M. Stanislavljević, Beograd, Dobračina štev. 50.